

**LUUTUN JA LUUTUNSOITTAJIEN REPRESENTAATIO
PATRICK ROTHFUSSIN KIRJASSA *TUULEN NIMI***

Janette Alatalo
Maisterintutkielma
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Janette Alatalo	
Työn nimi Luutun ja luutunsoittajien representaatiot Patrick Rothfussin kirjassa <i>Tuulen nimi</i>	
Oppiaine Suomen kieli	Työn laji Maisterintutkielma
Aika 9.6.2022	Sivumäärä 45 + liitteet
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena on tutkia luutun ja luutunsoittajien representaatioita Patrick Rothfussin <i>Tuulen nimessä</i>. Rothfussin <i>Tuulen nimi</i> (2017) on aikuisten fantasiakirja, jossa kerrotaan Kvothe-nimisestä pojasta. Luutun ja luutunsoittajat ovat kirjassa merkityksellisiä, koska Kvothe on luutunsoittaja, joka toimii myös kertojana suurimman osan ajasta. Tutkimuskysymykseni ovat: 1. <i>Mitä representaatioita muodostuu luutusta appellatiivien sekä niihin liitettyjen määritteiden kautta?</i> ja 2. <i>Mitä representaatioita muodostuu luutunsoittajista proprien ja appellatiivien sekä niihin liitettyjen määritteiden kautta?</i></p> <p>Tutkimuksen teoreettisena viitekehysenä on diskurssintutkimus, josta käytän representaation käsitettä. Representaatiot ovat esimerkiksi ominaisuuksia, välikappaleita tai korvikkeita (Knuuttila & Lehtinen 2010: 7-9, 11-12.). Tutkimuksen metodina on puolestaan eksperientiaalinen metafunktio M.A.K. Hallidayn systeemis-funktionaalisen kieliopin avulla. Eksperientiaalisen metafunktion avulla voidaan tutkia sisältösanoja ja niiden välisiä suhteita (Shore 2012a: 147). Näitä tarkastellessani tutkin nimeämistä ja kuvaamista. Nimeämiseen alle kuuluvat esimerkiksi substantiivit ja erisnimet, kun taas kuvaamiseen esimerkiksi adjektiivit ja metaforat (Pietikäinen ja Mäntynen 2019: 94-95, 99-100). Tutkimusaineistona on noin 650-sivuinen <i>Tuulen nimi</i> (Rothfuss 2017), josta keräsin aineiston <i>Image to text</i> -sovelluksen (Extreme Action 2019) avulla. Jaottelin tämän jälkeen tekstiä vielä Excelissä luutun ja luutunsoittajien mukaan. Samassa tekstikatkelmassa voi kuitenkin tulla esille niin luutun kuin luutunsoittajakin, minkä takia samaan tekstikatkelmaan voi olla useita viittauksia.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että <i>Tuulen nimessä</i> nimetään vain miesluutunsoittajia, minkä lisäksi luutunsoittajien ikä tuodaan esille esimerkiksi <i>poika-</i> ja <i>vanhus-</i>appellatiivien kautta. Luutunsoittajista kuvataan luonnollisesti eniten Kvothea, josta rakennetaan kirjassa kuvaa loistavana luutunsoittajana. Kvothe saa myös luutun kautta uusia nimiä, kuten esimerkiksi <i>Kevytsormi</i> ja <i>Kuusikieli</i> (ks. <i>Tuulen nimi</i> s. 62). Luutunsoittajia kuvataan myös yleisimmillä sanoilla, joista esimerkiksi muusikko on yläkäsite eli hyperonyymi luutunsoittajalle. Luutusta puolestaan tulee esille kolme luututyyppiä: hoviluutun, kahdeksankielinen luutun ja nykyisin käytettävä seitsenkielinen luutun. Luutun kielten lukumäärää tuodaan useasti esille, ja luutuissa korostuukin luutun meronymia eli osa-kokonaisuus-suhde. Luutun on Kvothelle erittäin tärkeä, ja se representoi muun muassa kotia, perhettä ja rakkautta.</p>	
Asiasanat fantasiakirjallisuus, representaatio, systeemis-funktionaalinen kielioppi, musiikki	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KONTEKSTI.....	4
	2.1 Käännöskirjallisuuden tutkiminen	4
	2.2 Musiikillinen viitekehys	5
	2.2.1 Luuttu soittimena.....	5
	2.2.2 Musiikin ja kirjallisuuden välisestä suhteesta	6
	2.3 Diskurssintutkimus	7
	2.3.1 Diskurssintutkimus.....	7
	2.3.2 Representaation käsite.....	8
	2.4 Systemis-funktionaalinen kieliteoria	10
	2.4.1 Hallidayn systemis-funktionaalinen kieliteoria	10
	2.4.2 Systemis-funktionaalinen kieliteoria ja metafunktiot.....	11
	2.4.3 Eksperientaalinen metafunktio	12
	2.4.4 Nimeäminen kaunokirjallisuudessa.....	14
3	AINEISTON ESITTELY JA MENETELMÄ.....	16
	3.1 Tutkimusaineistona Rothfussin Tuulen nimi	16
	3.2 Tutkimusaineiston käsitteleminen ja menetelmä	18
4	ANALYYSI JA TULOKSET	19
	4.1 Hoviluutun ja hoviluutun soittajien representaatiot.....	19
	4.1.1 Hoviluuttu.....	19
	4.1.2 Hoviluutun soittajat.....	21
	4.2 Nykyluutun ja nykyluutun soittajien representaatiot.....	22
	4.2.1 Nykyluuttu.....	22
	4.2.2 Nykyluutun soittajat.....	32
5	PÄÄTELMÄT JA POHDINTA	39
	LÄHTEET	43

LIITTEET

LIITE 1 Hoviluuttu ja hoviluutun soittajat

LIITE 2 Nykyluuttu

LIITE 3 Nykyluutun soittajat

1 JOHDANTO

Maisterintutkielmani aiheena ovat luutun ja luutun soittajien representaatiot Patrick Rothfussin (2017) kirjassa *Tuulen nimi*. *Tuulen nimi* on aikuisten fantasiakirja, jossa seikkaileva Kvothe etsii tietoa vanhempiansa murhaajista, kehittää omia yliluonnollisia kykyjään sekä soittaa luuttuansa niin lähdelammen ääressä, Yliopiston¹ katoilla kuin eliittisoittajien parissa esiintymispaikka Eolianissa. Luuttu on monin tavoin *Tuulen nimessä* merkityksellinen, minkä takia halusin syventyä tarkemmin siihen, miten kieli rakentaa kirjassa representaatioita luutusta ja luutunsoittajista.

Tuulen nimen ajankohtaisuutta kuvaa eniten se, että *Tuulen nimi* on ensimmäinen osa *Kuninkaansurmaajan kronikka* -sarjaa, mutta sarja ei ole vielä tullut päätökseen. Sarjasta on ilmestynyt toinen osa, *The wise man's fear* (2011; *Viisaan miehen pelko* 2015), mutta kirjasarjan päätösosaa, *The doors of stone* (ks. *Kingkiller Wiki* 2022), ei ole vielä julkaistu. Näin ollen pidän *Kuninkaansurmaajan kronikka* -sarjaa ajankohtaisena ilmiönä, joka tulee saamaan vielä enemmän huomiota tulevaisuudessa, kun Rothfuss lopulta antaa päätösosan julkaistavaksi. Mielenkiintoista on myös se, tehdäänkö kirjasarjasta sarjan päätyttyä elokuvia, sarjoja tai muita produktioita. Kirjasarjalla olisi kahden ensimmäisen kirjan perusteella vahva fanikunta, mutta kirjasarjan viimeisen osan julkaisemisesta sekä mahdollisista produktioista päättää kuitenkin Rothfuss itse.

Kirjasarjan ajallinen jatkumo on pitkä, kun otetaan huomioon se, että *The name of the wind* ilmestyi jo vuonna 2007. Mielestäni kirjasarja on herättänyt aaltoillen mielenkiintoa ympäri maailmaa, kun kirjasarjan ensimmäisiä osia on käännetty eri kohdemaiden kielille. Tästä kertovat erityisesti *Tuulen nimen* saamat palkinnot ja ehdokkuudet eri vuosien aikana ympäri maailmaa. Yhdysvalloissa *Tuulen nimi* sai ilmestymisvuonnaan (2007) Quill-palkinnon, joka oli Yhdysvalloissa vuosina 2005–2007 jaettu kirjallisuuspalkinto (Wikipedia 2022). *Tuulen nimi* voitti myös Publishers Weekly -lehden parhaan kirjan palkinnon kategoriassa *Science Fiction/Fantasy/Horror* (2007) ja sai samantyyllisen palkinnon myös Amazonilta (2007). Saksassa *Der Name des Windes*

---

¹ *Tuulen nimessä* oleva opiskelupaikka on nimetty Yliopistoksi.

voitti parhaan kansainvälisen kirjan palkinnon vuonna 2009, ja Suomessa *Tuulen nimi* oli finalistina Tähtifantasia-palkinnon saajaksi vuonna 2011. (Kingkiller Wiki: *The Name of the Wind*.) Rothfussin *Tuulen nimen* näkyminen erilaisten kirjallisuuspalkintojen voittajana ja ehdokkaana kertoo jo itsessään siitä, että kirja on arvostettu.

Suomessa sarja on tullut esille esimerkiksi Johanna Kurkelan, Tuomas Holopaisen ja Troy Donockleyn perustamassa Auri-yhtyeessä (ks. Nuclear Blast 2022: Auri), jossa ammennetaan inspiraatiota Rothfussin kirjoista. Yhtye julkaisi vuonna 2018 debyyttialbuminsa *Auri* ja vuonna 2021 albumin *Those we don't speak of*. Myös Nightwish on julkaissut sarjasta inspiroituneen kappaleen nimeltä *Edema Ruh* (Nightwish 2021: *Edema Ruh*). *Kuninkaansurmaajan kronikka* -sarjan fanit käyttävät myös hyväkseen eri medianavia ja analysoivat jo kirjoitettua sekä spekuloiivat tulevan kirjan tapahtumia. Esimerkiksi podcastissa *Funkiller Chronicle Tuulen nimeä* analysoidaan jokaista podcastia varten luettujen lukukokonaisuuksien kautta. Kirjasarjasta on myös koottu merkittävän kokoinen Kingkiller Wiki, jonka artikkeleista voi löytää yksityiskohtaista tietoa kaikesta *Kuninkaansurmaajan kronikka* -sarjaan liittyvästä (ks. The Kingkiller Wiki).

Sarjan suosiosta sekä fantasiakirjallisuuden suosiosta ylipäänsä kertoo myös *Kuninkaansurmaajan kronikka* -sarjan näkyminen tieteellisessä tutkimuksessa. Suomessa sarjasta on tutkittu muun muassa sankarin, varjon ja kujeilijan arkkityyppejä (Tikkanen 2018), kerronnan mahdottomia ja antimimeettisiä piirteitä osana immersivistä fantasiaa (Anttila 2020) sekä esimerkiksi pyhän presentaatioita (Vuorinen 2015). Sarjasta on tutkittu myös naisten representaatioita (Sara González Bernárdez 2017-2018), mutta musiikin tutkiminen *Tuulen nimestä* on jäänyt vähemmälle. Aihetta on kuitenkin käsitelty Patrick Schmitzin (2019: 435) artikkelissa "*True music in the words*": a comparative analysis of the function of music in Tolkien's *The lord of the rings* and Rothfuss' *Kingkiller Chronicles*.

Schmitz (2019: 443–444) kokoaa artikkelissaan, että sekä Tolkienin että Rothfussin teoksista on löydettävissä yhteys musiikin ja kodin välillä, jonka lisäksi musiikilla on lumoava voima. Tolkienin ja Rothfussin teosten eroja puolestaan on esimerkiksi se, että Rothfussin teoksissa Kvothe kokee musiikin parantavana voimana sen sijaan, että musiikin parantavan voiman kokijana olisi Kvothen yleisö. Rothfussin musiikin kuvaus eroaa Tolkienista myös siten, että Kvothen yleisö jää aina Kvothen esityksen jälkeen järkytyksen valtaan, minkä lisäksi Kvothe käyttää musiikkia omien tunteidensa ja kokemustensa kuvaamiseen. Sekä Rothfuss että Tolkien käyttävät kuitenkin musiikkia syventämään kuvaamaansa fantasiamaailmaa. (Schmitz 2019: 443–444.)

Tässä maisterintutkielmassa tutkin luutun ja luutunsoittajien representaatioita. Tutkielman teoreettisena viitekehyksenä on diskurssintutkimus ja metodina M.A.K. Hallidayn systeemifunktionaalista kieliopista eksperientiaalinen metafunktio, jonka kautta voidaan tutkia sisältösanvoja. Tässä tutkimuksessa keskityn **appellatiivien** eli yleisnimien ja **proprien** eli erisnimien tarkasteluun. Tutkielmani tarkoituksena on tehdä kielellistä analyysiä representaatioiden muodostumisesta *Tuulen*

nimestä. Tarkoitukseni ei siis ole kuvata musiikin funktioita tai vaikutuksia, kuten Schmitz, minkä lisäksi Schmitzistä eroten aineistonani on vain *Tuulen nimi*. Tutkimuskysymyksiäni ovat:

1. Mitä representaatioita muodostuu luutusta appellatiivien sekä niihin liitettyjen määritteiden kautta?
2. Mitä representaatioita muodostuu luutunsoittajista proprien ja appellatiivien sekä niihin liitettyjen määritteiden kautta?

Hypoteesini on, että *Tuulen nimestä* löytyy useita luuttutyyppejä ja että luuttua kuvaillaan enimmäkseen ihailevaan sävyyn, koska luuttu on päähenkilö Kvothen soitin, minkä lisäksi Kvothe on myös isoimman osan ajasta kertojana *Tuulen nimessä*. Tämän takia oletan myös, että Kvothe on luutunsoittajista merkittävin ja että päähenkilönä hänestä luodaan kuvaa hyvänä luutunsoittajana.

Tutkimukseni on ensisijaisesti suomen kielen opinnäyte, jossa keskitytään kielen analysointiin edellä mainitun diskurssintutkimuksen ja Hallidayn SF-kieliteorian avulla. Tutkimuksen aineiston ja aihevalinnan takia tutkimuksessa on myös tuotu esille näkökulmia nimistöntutkimuksesta, käännöstieteestä, kirjallisuudentutkimuksesta ja musiikintutkimuksesta.

Luuttu ei ole Suomessa tunnettu soitin, mutta Rothfussin kirja voi herättää mielenkiintoa myös luutun soittamiseen. Näin ollen se, minkälaista kuvaa Rothfuss rakentaa luutusta ja luutunsoittajista vaikuttaa myös siihen, minkälainen vetovoima luutulla on nykyään tai kuka luuttua voi ylipäänsä soittaa. Fantasiakirjassa olevan luutun ja luutunsoittajan representaatioita voi suhteuttaa myös reaali maailmassa käytyyn keskusteluun, kuten esimerkiksi siihen, miten artisteja ja heidän soittimiaan tuodaan esille mediassa. Kieli on representatiivinen, ja tutkimalla appellatiiveja ja propreja voidaan tuoda esille, miten nämä rakentavat representaatioita ja kuinka paljon nimillä on merkitystä.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KONTEKSTI

2.1 Käännöskirjallisuuden tutkiminen

Tuulen nimi (2017) on käännös Rothfussin kirjasta *The Name of the Wind* (2007). Käännöstä tutkiessa on hyvä tuoda esille se, että kyseessä ei ole suomen kielellä kirjoitettu teos, vaan että teoksen alkukieli on englanti. Näin ollen tutkimuksessa analysoitu kieli on käännettyä suomen kieltä. Tämän tutkimuksen tarkoituksena ei ole tutkia suomen kielen ja käännetyn suomen kielen eroja, mutta haluan valaista tutkimuksen kontekstia tuomalla esille muutamia seikkoja käännetystä suomen kielestä. Teoksen alkukieli otetaan myös huomioon tutkimuksen analyysissä silloin, kun käännöskieli voi vaikuttaa teoksessa syntyviin representaatioihin.

Suomen kielen tutkimuksessa voidaan siis tutkia myös käännettyä suomen kieltä. Mielestäni tutkimalla *Tuulen nimeä* teen tutkimustani juuri suomen kieliselle aiheesta kiinnostuneelle lukijakunnalle Suomen kontekstista käsin. Käännöskirjallisuuden tutkiminen on myös mielekästä, kun ottaa huomioon sen, että monet lukemistamme kirjoista ovat käännettyjä teoksia. Varsinkin lastenkirjallisuudessa käännettyjen kirjojen osuus on suuri, mikä vaihtelee vuosittain 75–85 % välillä (Puurtinen 2005: 211).

Käännöskielen ja alkukielen välillä on kuitenkin eroja. Tirkkonen-Condit (2005: 135) tuo esille, että käännöskieli ei ole yhtä rikas kuin alkukieli: esimerkiksi suomen kielen *kin*-liitepartikkelille ei ole vastinetta englannin kielessä, minkä takia sitä käytetään vähemmän englannista suomeen käännettyissä teksteissä kuin alkujaan suomen kielisissä teksteissä. Vaikka käännöskieli eroaakin aina jossain määrin suomeksi kirjoitetusta tekstistä, se ei mielestäni vähennä *Tuulen nimen* arvoa. Kääntämistä tehdään kuitenkin käännettävän tekstin pohjalta (Kinnusen 2012: 581 mukaan Neubert 1985: 18) ja tekstilajikonventioiden mukaisesti (Kinnusen 2012: 581 mukaan ks. esim. Schäffner 2000: 209). Suomen ja englannin kielen eroista otan

kuitenkin huomioon etenkin erot persoonapronomineissa (hän vrt. she/he), koska niillä on merkitystä luutunsoittajista syntyviin representaatioihin. Tämän lisäksi haluan tuoda esille, että käännöstä tutkiessa on myös mahdollista, että jokin voi jäädä huomioimatta tai saada vähemmän huomiota (ns. lost in translation).

Kääntämisellä on ollut paljon positiivisia vaikutuksia suomen kieleen ja kulttuuriin. Kääntäminen on vaikuttanut Suomessa eri tekstilajien syntyyn, luonut kulttuurikontakteja sekä rikastuttanut kieltä (Kinnunen 2012: 582–583). Myös Suomi on antanut osansa ja vaikuttanut ulkomailla esimerkiksi fantasiagenren kehittymiseen, kun ajatellaan Tolkienin inspiraatiota, Kalevalaa tai Tove Janssonin Muumeja. Käännösten kautta voidaan tarkastella myös suomen kirjakielen kehittymistä (Paloposki 2005: 15), koska käännökset kytkeytyvät suomen kirjakielen syntyyn.

2.2 Musiikillinen viitekehys

2.2.1 Luuttu soittimena

Tässä tutkimuksessa tutkimuksen kohteena ovat Rothfussin teoksesta löytyvät luutun representaatiot. Monelle luuttu voi olla tuntematon soitin, minkä takia on hyvä tarkastella hieman sitä, mikä luuttu on ja minkälainen merkitys sillä on ollut historiallisesti. Murtomäen (2019) mukaan luuttu oli erityisen suosittu soitin ranskalaisessa hovissa 1600-luvulla. Murtomäki viittaa matemaatikko, filosofi ja musiikkiteoreetikko Marin Mersenneen, joka kuvaili vuonna 1636 luuttua ylivoimaisesti suosituimmaksi soittimeksi Ranskassa. Murtomäen mukaan Mersenne (1636) kertoo, että luuttu oli paras soitin ”sen soinnillisen sulouden, kielten määrän ja sopusointuisuuden, sen ulottuvuuden ja virityksen ansiosta”. Murtomäen mukaan luuttua pidettiin jopa ranskalaisuuden symbolina, ja luutunsoittajilla oli myös mahdollisuus edetä yhteiskunnallisesti. Luutun ylivoimaista asemaa kuvaa myös se, että luuttumusiikki oli levinnyt niin aateliston, porvareiden kuin kirkonkin pariin. (Murtomäki 2019.)

Luutut ovat muuttuneet ajan kuluessa: 1500-luvulla luutussa oli 11 kieltä, jotka jakaantuivat viiteen kaksoiskuoroon ja yhteen melodiakieleen. Yksitoistakielisen luutun lisäksi oli myös luuttuja, joissa oli 24 kieltä: luuttu oli silloin 9-kuoroinen, jossa oli lisäksi kuusi bassokieltä. Myös luutun viritys muuttui ajan myötä, ja esimerkiksi vuonna 1635 luuttu viritettiin d-molliin. Merkittävimmistä luuttusäveltäjistä puolestaan kannattaa mainita esimerkiksi ranskalainen Ennemond Gaultier (1575–1651), jonka kappaleita, kuten esimerkiksi *Kaunis murhaajatar*, *Pieni Paimentyttö* ja *Vetistelijä*, on myöhemmin koottu ylös. Yksi tuottelijaimmista luuttusäveltäjistä puolestaan oli Silvius Leopold Weiss (1686–1750), joka sävelsi noin 600 luuttukappaletta elinaikanaan. (Murtomäki 2019.)

Luuttu nähdään nykyään historiallisena soittimena, mutta luutunsoittoa harrastetaan edelleen. Esimerkiksi Yle Uutiset on uutisoinut vuonna 2011, että Suomeen saapuu vierailulle maailman taitavin luutunsoittaja Hopkinson Smith, minkä lisäksi Ylen vuonna 2006 julkaistussa uutisessa kerrotaan, että Sting opettelee luutunsoittoa ja aikoo julkaista kuningas Jaakko I:n hovissa soittaneen John Dowlandin kappaleita. Näistä uutisista voidaan siis päätellä, että luuttumusiikkia on edelleenkin, vaikkakin se on hyvin vähäistä.

2.2.2 Musiikin ja kirjallisuuden välisestä suhteesta

Musiikilla ja kirjallisuudella on pitkä historia, jonka aikana molemmat ovat vaikuttaneet toisiinsa. Näkyvimmin musiikki ja kirjallisuus ovat esillä laulumusiikissa, kuten esimerkiksi oopperoissa, a cappella -kappaleissa ja balladeissa. Monet oopperat ovat syntyneet runoilijan ja säveltäjän yhteistyönä tai kokonaan jonkin kirjallisen teoksen inspiroimana, kuten esimerkiksi Giuseppe Verdin *Macbeth*. (Scher 1982: 173, 175–176.)

Steven Paul Scher (1982: 191–192) on kehittänyt musiikin ja kirjallisuuden suhteita kuvaavan typologian, jossa musiikin ja kirjallisuuden väliset suhteet jaetaan kolmeen: 1. *kirjallisuus musiikissa*, 2. *musiikki ja kirjallisuus* sekä 3. *musiikki kirjallisuudessa*. *Kirjallisuus musiikissa* ilmenee ohjelmamusiikissa (program music), *musiikki ja kirjallisuus* laulumusiikissa (vocal music) ja *musiikki kirjallisuudessa* ilmenee sanamusiikkina, musikaalisin rakentein ja tekniikoin sekä verbaalina musiikkina. (Scher 1982: 191–192.)

Scherin typologian ilmestymisen jälkeen musiikin ja kirjallisuuden välistä tutkimusta on alettu nimittämään intermediaalisuuden tutkimukseksi (Wolfin 2015: 459–460 mukaan Scher 1968; 1970; 1984). **Intermediaalisuus** tarkoittaa kahden eri median välillä olevaa tunnistettavaa yhteyttä, jossa molemmat mediat vaikuttavat teoksen merkityksen muodostumiseen. Media voi olla musiikin ja kirjallisuuden lisäksi esimerkiksi myös kuvataide, ja medioiden välillä oleva suhde voi olla tasavertainen, alistainen tai dominoiva. Medioiden välillä voi olla myös suoraa tai epäsuoraa intermediaalisuutta: esimerkiksi tekstissä olevat nuotit ovat suoraa intermediaalisuutta. (Tieteen termipankki 2022f: *Kirjallisuudentutkimus: intermediaalisuus*.)

Scherin typologiaa ovat kehittäneet mm. Albert Gier (1995) ja Werner Wolf (1999a; 1999b). Wolf nimittää Scherin typologiassa esiintyviä asioita **teosten sisällä olevaksi intermediaalisuudeksi** (intracompositional intermediality ks. Wolf 1999b, 36–37), jonka lisäksi on mahdollista tutkia eri medioiden välisiä suhteita yksittäisiä teoksia laajemmasta näkökulmasta, jolloin kyseessä on **teosten yli menevä intermediaalisuus** (extracompositional intermediality). Yhteys Scherin ajatuksiin on kuitenkin läsnä kaikissa typologioissa, joissa käsitellään taiteiden välisiä suhteita tai esimerkiksi suoraa tai epäsuoraa intermediaalisuutta. (Wolf 2015: 459–460.)

Tässä tutkimuksessa tutkitaan luutun representaatioita Rothfussin *Tuulen nimessä* eli *musiikkia kirjallisuudessa*. Tutkielman näkökulmana ei ole kuitenkaan intermediaalisuus vaan suomen kielen tutkimus, joten tavoitteena on tuoda esille luutun representaatioiden syntyminen kielen kautta. Musiikilla on fantasiakirjallisuudessa kuitenkin merkittävä rooli: Schmitz (2019) viittaa muun muassa Eilmanniin (ks. esim. 2016), joka Tolkienin teosten tutkijana on tuonut esille musiikin ja runouden tärkeän roolin fantasiakirjojen kuvitteellisissa maailmoissa, sekä Jonesiin (1998: 233), joka oppassaan *Tough guide to fantasyland* tuo esille myös musiikin roolin välittää tietoa, kuten esimerkiksi suullista perimätietoa, fantasiamaailmassa.

2.3 Diskurssintutkimus

2.3.1 Diskurssintutkimus

Diskurssintutkimuksessa kielenkäyttö nähdään kielellisenä ja sosiaalisena toimintana, mutta myös funktionaalisenä. Funktionaaliseen kielikäsitteeseen kuuluu diskurssintutkimuksessa etenkin merkitysten syntyminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, merkitysten syntymiseen liittyvä tilannesidonnaisuus sekä kielenkäyttöön liittyvä valinnanmahdollisuus. Diskurssintutkimuksessa hyödynnetään paljon M.A.K. Hallidayn systeemis-funktionaalista kieliteoriaa, jossa jaotellaan kielenkäyttö erilaisiin tehtäviin, eli funktioihin. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 13–15.) Tämän tutkielman teoreettinen viitekehys perustuu diskurssintutkimukseen ja menetelmä M.A.K. Hallidayn systeemis-funktionaaliseen kielioppiin.

Diskurssintutkimus sijoittuu sosiaalisen konstruktivismin viitekehykseen, mikä tarkoittaa sitä, että diskurssintutkimuksessa kiinnostuksen kohteena on sosiaalinen todellisuus ja merkitysten rakentuminen (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 12.). Kieli nähdään konstruktivisena, sillä kieltä käytetään merkityksellistämään asioita, joista puhumme ja kirjoitamme (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016: 26). Tutkimuksen kohteena ei ole pelkkä sana, kuten esimerkiksi *punainen*, vaan myös kielenkäyttäjät, tilanne, aika ja paikka. Kielenkäyttö on myös kulttuurisidonnaista, ja esimerkiksi *mennä päin punaista* -sanonnan ymmärtämiseen tarvitaan kulttuurista tietoa liikennevaloista ja punaisesta väristä kiellon merkinä. Kiellon lisäksi *punainen* voi liittyä myös jouluun, rakkauteen tai esimerkiksi vihaan. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 11–12.)

Diskurssintutkimuksen tärkein käsite on tietenkin diskurssi. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan tutkita diskursseja, vaan representaatioita, mutta selitän kuitenkin *diskurssin* välittääkseni paremmin sitä, mitä diskurssintutkimus on. Pietikäinen ja Mäntynen (2019: 27, 29–30) tuovat esille, että diskurssintutkimus on levinnyt monelle tieteenalalle, minkä takia diskurssin määritelmä vaihtelee riippuen kontekstista.

Diskurssin käsite kytkeytyy diskurssintutkimuksen eroamiseen strukturalistisesta kielen tutkimuksesta: diskurssi viittaa lausetta suurempaan kokonaisuuteen, jonkinlaiseen tekstiin tai tekstikatkelmaan, kun taas strukturalistisessa kielen tutkimuksessa tutkittiin sanoja ja lauseita. (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 27, 29–30.)

Diskurssin käsite on kuitenkin tätä vielä monimutkaisempi. Pietikäinen ja Mäntynen (2019: 30–31, 35–36) tuovat esille diskurssin kaksoismerkityksen: toisaalta diskurssi viittaa lausetta suurempaan kokonaisuuteen, mutta toisaalta diskurssi voi viitata myös vakiintuneeseen kielenkäyttöön. Kyseessä voi olla esimerkiksi kouludiskurssi, jolla viitataan koulukontekstissa käytettyyn kieleen. Diskurssi-käsitteen lisäksi diskurssintutkimuksessa puhutaan myös diskursseista monikossa, ja se eroaa diskurssista yksikössä. Näiden käsitteiden erot selviävät kuitenkin parhaiten suomenkielisessä tutkimuksessa tekstikontekstista, sillä diskurssi ja diskurssit -käsitteistä voidaan puhua eri tavoin. (Pietikäinen ja Mäntynen 2019: 30–31, 35–36.)

Diskurssintutkimuksessa merkitykset nähdään kontekstisidonnaisina, ja tähän kontekstiin kuuluvat kaikki asiat, jotka vaikuttavat merkityksen syntymiseen. Kontekstit ovat myös limittäisiä kerrostumia, sillä tilannekontekstin lisäksi merkitykseen vaikuttavat myös laajemmat yhteiskunnalliset kontekstit. Kontekstit ovat läsnä myös tutkimuksen aineiston rajaamisessa ja tutkijassa itsessään. (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 40–42.) Merkitykset ovat muuttuvia ja ilmauksilla voi olla useampia merkityksiä, minkä lisäksi kieli uudistuu koko ajan luoden uusia merkitysmahdollisuuksia. Merkitykset ovat myös neuvoteltavia, ja merkitysneuvotteluun kuuluu monenlaisia sääntöjä, käytänteitä ja seurauksia. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 11–13.)

Diskurssintutkimuksessa merkityksiä ei siis analysoida pelkästään yhdestä näkökulmasta, vaan merkityksen muodostumista tarkastellaan mahdollisimman laajasti. Merkitystä ei siis tarkastella kuin pöydällä olevaa purkkia, jota voidaan katsoa ylhäältä ja sivuilta päin, vaan merkityksen muodostumisen voidaan kuvitella olevan leijuva asia, jota pyritään tarkastelemaan eri näkökulmista tai erilaisista kerrostumista. Tässä tutkimuksessa luutusta muodostuvia merkityksiä tarkastellaan representaation käsitteen kautta, josta kerron tarkemmin seuraavassa luvussa.

2.3.2 Representaation käsite

Representaatio-sanana merkitys on kehittynyt eri aikakaudelta toiselle leviten eri kielikulttuurista toiseen. Se on peräisin latinan kielen sanasta *repraesentatio*, joka on alun perin tarkoittanut mm. 'käteismaksua, kuvailla ja toteuttaa'. Nykyään representaatiolla viitataan kuitenkin enimmäkseen verbiin "edustaa". (Knuuttila & Lehtinen 2010: 8, 10.) Representaatioiden kautta voidaan tutkia mm. ihmistä, kulttuuria, tieteitä ja taiteita sekä yhteiskuntaa (Knuuttila & Lehtinen 2010: 7–9). Yksinkertaisesti sanottuna representointi on uudelleen esittämistä (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 78). Se on jonkinlainen *edustus* - asia, joka esittää jotakin itsensä ulkopuolista. Se voidaan nähdä

objektina, tilana, ominaisuutena, välikappaleena tai esimerkiksi korvikkeena. Representaatio voi esimerkiksi olla liikennemerkki, joka representoi sääntöä. Representaatiot voivat olla myös mentaalisia, ja näitä ovat esimerkiksi ihmisen ajatukset ja toiveet. (Knuuttila & Lehtinen 2010: 7–9, 11–12.)

Diskurssintutkimuksessa representaatioista kiinnostuttiin kulttuurintutkija Stuart Hallin kautta (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 78). Hallin (1997: 1–2, 6, 15) mukaan kulttuuria on määritelty esimerkiksi korkeakulttuurin ja populaarikulttuurin käsitteiden kautta, mutta niin sanotun kulttuurisen käänteän kautta kulttuuria alettiin määritellä merkitysten tuottamisen ja jakamisen kautta. Kieli nähdään ensisijaisena merkityksiä välittävänä mediana (medium) ja ylipäänsä representationaalisen systeeminä. Hallin mukaan representaatioita tutkittiin ensin semioottisesta näkökulmasta, jossa oltiin kiinnostuneita siitä, miten kieli tuottaa representaatioita, kun taas diskursiivisen käänteän jälkeen kiinnostuksen kohteena oli myös se, mitä vaikutuksia representaatioilla on. (Hall 1997: 1–2, 6, 15.)

Diskurssintutkimuksessa representaatio-käsitettä on käytetty etenkin 1980–1990-luvuilla diskurssia ja valtaa käsittelevissä tutkimuksissa. Representaatioiden avulla voidaan tutkia, mitä asioita kuvataan ja miten sekä mitä seurauksia ja vaikutuksia kuvatuilla tai kuvaamattomilla asioilla on yhteiskunnallisesti. Representaation ja diskurssin ero on se, että diskurssi kuvaa enemmän merkityksen syntymisen prosessia kun taas representaatio kuvaa tästä prosessista syntynyttä hetkellistä kuvaa. Representaatiot ja diskurssit ovat kuitenkin yhteydessä toisiinsa, sillä diskurssit vaikuttavat representaatioiden syntyyn. Toisin sanoen representaatioita tutkimalla päästään käsiksi diskursseihin. (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 61, 78–80.)

Representaatiot voivat toisintaa tai uudistaa aikaisempia representaatioita (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 62). Representaatiot ovat kuitenkin aina uusia, koska ne ilmestyvät aina uudessa kontekstissa (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 78). *Tuulen nimessä* olevat luutun ja luutunsoittajien representaatiot ovat myös ainutlaatuisia ja uusia omassa esiintymisympäristössään, ja myös niiden tulkinta tässä tutkimuksessa on uutta tutkimuksen tieteellisen ja ajallisen kontekstin sekä tutkimuksen tekijän kautta. *Tuulen nimi* on osa musiikki ja fantasiakirjat -perinnettä – olivatpa tarkastelun kohteena sitten representaatiot tai musiikin funktiot, joita esimerkiksi Schmitz vertaili Tolkienin ja Rothfussin teoksista (ks. Schmitz 2019).

Representaatiot viittaavat siis johonkin itsensä ulkopuolella, mikä herättää kysymyksiä myös siitä, mikä representaation ja fiktion suhde on. Fiktiossa ja taiteessa representaation kohteen ei tarvitse olla todellinen (Pietarinen 2010: 105). Fiktiossa ei siis kannata tarkastella representaatioita siitä näkökulmasta, onko jokin fiktiivinen asia todellinen kuvaus jostain oikeasta asiasta, vaan pikemminkin, mitä fiktio ammentaa todellisesta maailmasta ja mitä se välittää tekstin lukijalle (Veivo 2010: 139). *Tuulen nimessä* olevia luutun representaatioita voi näin ollen suhteuttaa tietoon luutusta tai yleisesti näppäilysoittimista. Veivon (2010: 139) mukaan fiktiossa oleva maailma

voidaan myös nähdä “mahdollisena maailmana”, jota voidaan tutkia tekstin kautta. Teksti välittää representaatioita, jotka jatkavat elämäänsä myös muissa tulevilla representaatioissa. (Veivo 2010: 139.)

Tuulen nimi on konkreettinen teksti, jota tutkimalla siinä olevat representaatiot välittyvät myös tämän tutkimuksen lukijoille. *Tuulen nimeä* tutkiessa täytyy ottaa kuitenkin huomioon myös lukijan vaikutus representaation tulkintaan. Representaatioita tarkastellaan kolmiosaisen suhteen kautta, johon kuuluvat esittäjä, esitettävä ja tulkitsija (Pietarinen 2010: 106). Diskurssienkin näkökulmasta lukija vaikuttaa tekstin tulkinnassa siten, että aineistossa olevien diskurssien lisäksi lukija saattaa yhdistää tekstiin omia tulkinnallisia diskursseja (Pietikäinen & Mäntynen 2010: 80–81). Tässäkin tutkimuksessa tutkijan rooli on siis merkittävä representaatioiden tulkitsemisessa.

2.4 Systemis-funktionaalinen kieliteoria

2.4.1 Hallidayn systemis-funktionaalinen kieliteoria

Tutkielmani menetelmä pohjautuu M.A.K. Hallidayn systemis-funktionaaliseen kieliteoriaan (jatkossa myös SF-kieliteoria). SF-kieliteoriassa tärkeää on etenkin **sosiaalisuus**, ja Halliday (1978: 1–4) tuo esille kielen sosiaalisena faktana. Kieli syntyy jatkuvassa merkityksenvaihdossa toisten kanssa –vuorovaikutuksessa, johon kuuluvat sosiaalisten roolien ylläpitäminen sekä yhteisten tieto- ja arvopohjien välittäminen. Kieli on sekä tapa reflektoida asioita että tapa toimia, minkä lisäksi äidinkielen oppimista voidaan sanoa myös sosiaalisen prosessin tuotteeksi. Halliday muistuttaa myös, että kieli on yksi kulttuuria rakentavista semioottisista systeemeistä. (Halliday 1978: 1–4.)

Näkökulma kielen sosiaalisuudesta yhdistyy myös ajatukseen kielen **funktionaalisuudesta**: kieli on kehittynyt kielenkäytön tarpeiden kautta (Halliday 1978: 4). Funktionaalisuutta voidaan lähestyä esimerkiksi lapsen kielenoppimisen kautta: kasvaessaan lapsi oppii kielen perustoimintoja kuten esimerkiksi “minä haluan”, ja tätä lapsen kasvavaa perustoimintojen varastoa voidaan sanoa myös merkityspotentiaaliksi. Aikuinen kieli on kuitenkin kehittyneempää, ja vuorovaikutuksessa käytetään yhtä aikaa useita funktioita. (Halliday 1973: 7–8.)

Systemis-funktionaalissa kieliteoriassa **systemin** käsite on peräisin J. R. Firthiltä, mutta SF-kieliteoriassa sillä viitataan Hallidayn tapaan mallintaa systeemejä systeemiverkostolla. Systeemiverkoston avulla voidaan kuvata esimerkiksi suomen kielen moduksia ja niihin liittyviä vaihtoehtoja. Systemi viittaa kuitenkin myös kieleen “systemien systeeminä” sekä kielenkäyttöön liittyviin leksikkokieliopillisiin valintoihin. Systeemiverkoston tekeminen ei ole kuitenkaan SF-kieliteoriassa kaikista keskeisintä, joten teoriaa voidaankin pitää enemmän funktionaalisenä. (Shore 2012a: 139–140.)

SF-teorian keskeisimpiä käsitteitä on myös **tilannekontekstin** käsite. Shore (2012a: 132) kertoo, että J. R. Firthin (1957: 182; 1964: 110; 1968: 177–178) mukaan tilannekontekstiin kuuluvia tekijöitä ovat osallistujat, kielellinen ja ei-kielellinen toiminta, esineet sekä kielellisen toiminnan seuraukset. (Shoren 2012a: 132 mukaan Firth 1957: 182; 1964: 110; 1968: 177–178.) Halliday puolestaan jakoi tilannekontekstin kolmeen: alaan, osallistujarooleihin ja kielen ilmenemismuotoihin. **Ala** jakaantuu kahteen: toiminnan alaan ja sisällön alaan. Toiminnan ala voi olla esimerkiksi ”luennoiminen” ja sisällön ala ”luennon aihe”. **Osallistujaroolit** jakaantuvat sosiaalsiin ja kielellisiin rooleihin. Sosiaalisia rooleja ovat esimerkiksi opettaja ja oppilas, kun taas kielellisiä rooleja esimerkiksi puhuja ja kuulija. Sosiaalisissa rooleissa otetaan huomioon myös erilaisia muuttujia, kuten esimerkiksi osallistujamäärä. **Ilmenemismuoto** puolestaan viittaa vuorovaikutuksen kanavaan sekä siihen, kuinka iso osa vuorovaikutuksesta on kielellistä. Ilmenemismuoto viittaa myös kielenkäytön tarkoituksiin, esimerkiksi argumentoivaan kieleen. (Shore 2012a: 135.)

Luukan (2002: 89) mukaan Halliday (1985) piti teoriaansa käytännönläheisenä, käyttäjäorientoituneena ja laaja-alaisena, mm. siksi, että teoria on joustava ja siinä hyödynnetään paljon muita tieteenaloja. Tämä yhdistyy myös Hallidayn ajatukseen siitä, että teoria ei ole valmis, vaan muuntautumiskykyinen työkalu kielen teoretisointiin ja analyysiin (Luukka 2002: 118–119). SF-kieliteoriaa voidaan soveltaa omaan tutkimukseen, eikä tutkimuksen tarvitse olla SF-kieliteorian kannalta kattava. (Shore 2012a: 157).

2.4.2 Systemis-funktionaalinen kieliteoria ja metafunktiot

SF-kielitieteessä tutkimuksen kohteena on teksti tai diskurssi, jota analysoidaan mahdollisimman laajasti (Halliday 1978: 4–5). **Teksti** viittaa sekä puheeseen että kirjoitettuun tekstiin millä kielellä tai missä mediassa tahansa. Tekstiä voidaan lähestyä kahdelta suunnalta. Ensinnäkin tekstiä voidaan tutkia objektina ja selvittää, mitä kyseinen teksti tarkoittaa minulle tai muille. Toiseksi tekstiä voidaan tarkastella laajemmasta näkökulmasta ja tutkia, mitä kyseinen teksti paljastaa siinä olevasta kielisysteemistä. Nämä ovat kuitenkin toisiaan täydentäviä näkökulmia, eikä toista voi käsitellä ymmärtämättä toista. (Halliday & Matthiessen 2014: 3.)

Tekstiä (tai diskurssia) tutkitaan SF-teoriassa metafunktioiden avulla. **Metafunktio**-termissä meta viittaa ’yli menevään ja abstraktiin’ ja funktio ’tehtävään ja tarkoitukseen’ (Shore 2012b: 159). Funktio voi viitata kielentutkimuksessa kielen kielipillisiin tai syntaktisiin funktioihin (esim. subjekti ja objekti tai teema ja reema), mutta tässä funktion käsite on laajempi ja se kuvaa koko kielen funktioita (Halliday 1973: 104). Kyseessä on siis todellakin ’yli menevä’ ja ’abstrakti’ funktio. (Funktion käsitteestä ks. myös esim. Halliday ja Matthiessen 2014: 31.)

Metafunktioita ovat ideationaalinen metafunktio (jakautuu eksperientiaaliseen ja loogiseen metafunktioon), interpersoonainen metafunktio ja tekstuaalinen

metafunktio. **Ideationaalisen metafunktion** avulla tutkitaan, miten ihminen merkityksellistää omia kokemuksiaan. (Halliday ja Matthiesen 2014: 30.) *Ideation*-sanan selitetään tarkoittavan 'the activity of forming ideas in the mind' ja 'an idea of something in someone's mind' (Cambridge Dictionary 2022 s.v. *ideation*). *Ideation* viittaa siis ajatusten muodostamisprosessiin sekä mielessä olevaan ajatukseen jostakin. Halliday (1973: 105) kutsuukin ideationaalista metafunktiota myös representatiiviseksi metafunktioksi.

Ideationaalinen metafunktio jakaantuu eksperientiaaliseen ja loogiseen metafunktoon (Halliday ja Matthiesen 2014: 30). **Eksperientiaalisen metafunktion** kautta tutkitaan sanoja ja niiden välisiä suhteita eli leksikaalisia valintoja sekä maailmaa kuvaavia lausetyyppejä. Näiden avulla voidaan syventyä siihen, miten kielellä kuvataan mm. erilaisia toimia, tapahtumia ja olosuhteita. **Looginen metafunktio** puolestaan tutkii sitä, miten lauseita ja lausekkeita kytetään toisiinsa. (Shore 2012a: 147.)

Interpersoonaisen metafunktion avulla tutkitaan puolestaan ihmisten välisiä suhteita. Kieli on toimintaa, ja kielen avulla kysytään, käsketään ja esimerkiksi ilmaistaan asenteita eri asioita ja ihmisiä kohtaan. (Halliday ja Matthiesen 2014: 30.) Interpersoonaisen metafunktion kautta tarkastellaan modaalisia lausetyyppejä ja modaalisia valintoja, kun taas **tekstuaalisen metafunktion** kautta tutkitaan tekstin koheesiota sekä teeman- ja informaationkulkua (Shore 2012a: 147–148). Sekä interpersoonainen että ideationaalinen metafunktio ovat riippuvaisia tekstuaalisesta metafunktiosta, joka rakentaa tekstiä. Metafunktiot ovat kuitenkin kaikki yhtä aikaa aktiivisia samassa tekstissä. (Halliday ja Matthiesen 2014: 30.)

Edellisessä alaluvussa käsitelty Hallidayn näkemys tilannekontekstista reaalistuu myös metafunktioissa. Shore (2012a: 148–149) tiivistää, että tyypillisesti ala reaalistuu eksperientiaalisessa metafunktiossa, osallistujaroolit interpersoonaisessa metafunktiossa ja ilmenemismuoto tekstuaalisessa metafunktiossa. Tilannekontekstin ja tekstin välistä suhdetta kutsutaan myös **metafunktionaaliseksi hypoteesiksi**. Metafunktionaalinen hypoteesi ilmenee esimerkiksi siten, että kielenkäyttäjät pystyvät ennakkoimaan tietyn tilanteen kielellisiä valintoja sekä päättämään eri tekstien tilannekonteksteja. (Shore 2012a: 148–149.)

Metafunktiot tarjoavat erilaisia lähestymistapoja kielen analysoimiseen ja tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiseen. Tässä tutkimuksessa käytän eksperientaalista metafunktiota, josta kerron lisää seuraavassa luvussa. (Metafunktioista ks. lisää esim. Halliday 1973: 104–107; Luukka 2002: 102–103; Shore 2012a: 146–148.)

2.4.3 Eksperientiaalinen metafunktio

Ideationaalinen metafunktio välittää ihmisen kokemusmaailmaa ja tämä näkyy myös kielessä. Kielen avulla nimetään asioita, joista muodostuu erilaisia kategorioita ja jopa isompia taksonomioita. Eri kielissä oleva vaihtelu kertoo myös siitä, että kategoriat ovat jäsenyneitä kieleen. Esimerkiksi *rakennus*-substantiivista on olemassa erilaisia

nimityksiä, kuten talo, mökki ja vaja ja *kävellä*-verbistä esimerkiksi marssia ja kuljeksella. Sanoja yhdistämällä voidaan kuvata mitä kokemusta tahansa, kuten esimerkiksi "marssia ulos talosta". (Halliday ja Matthiesen 2014: 30.) Kielenkäytössä tehdään erilaisia kielellisiä valintoja, ja eri nimitykset luovat erilaisia representaatioita: esimerkiksi sodassa taistelevat ihmiset voivat olla sotilaita, terroristeja tai esimerkiksi sisaria (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 80, 95.)

Eksperientaalisen metafunktion avulla voidaan tarkastella sisältösanoja ja niiden välisiä suhteita (Shore 2012a: 147). **Sisältösana** tarkoittaa sanaa, jolla on semanttinen tai leksikaalinen merkitys, kun taas muotosanalla on kieliopillinen merkitys (Tieteen termipankki 2022d: *Kielitiede: sisältösana*). Sisältösanoja ovat siis substantiivit, verbit, adverbit ja adjektiivit, kun taas muotosanoja ovat esimerkiksi konjunktiot. Tässä tutkimuksessa keskityn tutkimaan luutusta ja luutun soittajista muodostuvia representaatioita etenkin appellatiivien ja proprien sekä näiden saamien määritteiden avulla. **Propri** on erisnimi, joka viittaa yhteen yksilöityyn asiaan tai henkilöön (Eero), kun taas **appellatiivi** eli yleisnimi viittaa johonkin asiaan lajinsa edustajana (poika) (Ainiala, Saarela & Sjöblom 2008: 12).

Shore (2012a: 154) tuo esille Martinin ja Rosen (2007), jotka kuvaavat eksperientaalista metafunktiota näin: "*Ideaatio (ideation): miten todellisuus näyttäytyy tekstissä, millaisia tekstien (tekstimaailman) oliot ja tapahtumat ovat, minkälaisia ovat niiden suhteet, minkälaista olioiden luokittelu on*". (Shoren 2012a: 154 mukaan Martin & Rose 2007.) Tämä yhdistyy mielestäni hyvin myös tutkimuskysymyksissä näkyviin tavoitteisiin tutkia luutun ja luutunsoittajien representaatioita. Tarkoituksena on siis selvittää, *mitä* representaatioita *Tuulen nimestä* löytyy.

Eksperientaalisen metafunktion avulla tutkitaan siis sisältösanoja eli toisin sanoen leksikaalisia valintoja. Shoren (2012b: 163) mukaan tällöin tarkastellaan etenkin meronymiaa, hyponymiaa, synonymiaa ja antonymiaa. **Meronymia** viittaa osa/kokonaisuuksuuteen (esimerkiksi pää ja keho) (Tieteen termipankki 2022c: *Kielitiede: meronymia*), **hyponymiassa** esimerkiksi nisäkäs on hyperonyymi ja hevonen hyponyymi (Tieteen termipankki 2022b: *Kielitiede: hyponymia*) ja **synonymiassa** norsu ja elefantti ovat samaa tarkoittavia (Tieteen termipankki 2022e: *Kielitiede: synonymia*). **Antonymia** puolestaan viittaa vastakkaisiin sanoihin, kuten esimerkiksi sanoihin kuuma ja kylmä (Tieteen termipankki 2022a: *Kielitiede: antonymia*).

Eksperientaalinen metafunktio on siis osa Hallidayn systemis-funktionaalista kieliteoriaa, ja SF-kieliteoriaa ja siinä olevia metafunktioita hyödynnetään myös diskurssintutkimuksessa. Pietikäisen ja Mäntynen (2019: 94-95, 99-100) mukaan diskurssintutkimuksessa tutkitaan tyypillisimmin, miten asioita nimetään ja kuvataan. **Nimeämistä** tutkiessa analysoidaan substantiiveja, substantiivilausekkeita ja erisnimiä, kun taas **kuvaamista** tutkiessa analysoidaan substantiiveja, adjektiiveja, adverbeja ja esimerkiksi metaforia. (Pietikäinen ja Mäntynen 2019: 94-95, 99-100.) Toisin sanoen

nimeäminen voi tulla esille kysymyksistä *kuka* tai *mikä* ja kuvaaminen voi tulla esille kysymyksistä *millainen* tai esimerkiksi *miten*.

2.4.4 Nimeäminen kaunokirjallisuudessa

Nimien merkitys on suuri kielenkäytössä, koska nimien avulla voidaan erottaa joku tietty ihminen tai jokin tietty asia toisesta. Käytettyihin nimiin sisältyy paljon erilaisia tunteita, minkä lisäksi nimet voivat tuoda esille ihmisen identiteettiä tai esimerkiksi sukulaisuussuhteita. Nimet voivat ilmentää myös esimerkiksi valtaa ja omistusta. Nimien merkitystä kuvaa myös esimerkiksi nimipäiväkalenteri ja nimipäivään liittyvät erilaiset juhlanviettotavat. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 9, 218–219.)

Nimistöntutkimusta tehdään myös kirjallisuuden parissa, ja kirjallisuusnimistön tutkimus viittaa usein juuri kaunokirjallisuuden tutkimukseen. Kirjallisuusnimistön tutkimuksesta on tullut yhä merkittävämpää, ja monet nimistöntutkijat erikoistuvat juuri kirjallisuusnimistön tutkimiseen. Kirjallisuusnimistön tutkimus on monitieteistä, ja siinä hyödynnetään kirjallisuus-, käännö-, ja nimistöntutkimuksen lisäksi myös muita tieteenaloja. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 332–333.)

Kirjallisuusnimistön tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita tietyn kirjailijan, kuten esimerkiksi Shakespearen, Joycen ja Dostojevskin, käyttämistä nimistä, joiden lisäksi kiinnostuksen kohteena voivat olla esimerkiksi lastenkirjallisuudessa käytetyt nimet tai esimerkiksi se, miten nimiä on käännetty. Tutkimuksen kohteena ovat usein henkilönimet, joilla voi olla kirjallisuudessa laaja funktio: ne voivat esimerkiksi kytkeytyä kirjan juoneen. Henkilönimien lisäksi kaunokirjallisuudesta voidaan tutkia muutakin nimistöä, kuten esimerkiksi paikannimiä. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 332–333.) Luuttuja ja luutunsoittajia analysoimalla tutkitaan siis toisin sanoen Rothfussin käyttämää kieltä. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan yleisnimiä, mutta myös luutunsoittajien saamia henkilönimiä.

Kaunokirjallisuudessa olevat nimet voidaan jakaa fiktiivisiin ja ei-fiktiivisiin nimiin. **Fiktiivinen nimi** voi olla aivan tavallinenkin henkilönimi silloin, kun se viittaa teoksessa olevaan fiktiiviseen henkilöön, joka reaalistuu lukijan mielikuvituksessa. Fiktiivinen nimi voi olla myös täysin kirjailijan keksimä nimi, joita löytyy etenkin science fictionista ja fantasiakirjallisuudesta. Lukija voi tunnistaa fiktiivisen nimen silloin, kun se muistuttaa oikeassa maailmassa olevaa nimiryhmää. **Ei-fiktiivinen nimi** puolestaan kuvaa oikeassa maailmassa olevia oikeita ihmisiä ja paikkoja. Fantasiakirjallisuudessa ympäristön kuvaus on yleensä täysin fiktiivistä, mutta muuten kaunokirjallisuudessa voidaan yhdistellä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä nimiä. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 333–334.)

Kaunokirjallisuudessa käytettyjä nimiä voidaan luokitella myös tarkemmin sen suhteen, mikä nimien suhde on oikeaan maailmaan ja fiktiiviseen teokseen. **Autenttinen nimi** viittaa asioihin, joilla on sama merkitys oikeassa maailmassa ja fiktiivisessä teoksessa. **Realistinen mutta epäautenttinen nimi** puolestaan on oikea nimi, jolla on

teoksessa fiktiivinen merkitys. **Keinotekoinen nimi** on täysin kirjailijan itse keksimä nimi, jollaista ei ole olemassa oikeassa maailmassa. Ja lopuksi on vielä **lainanimi**, joka ei esiinny oikeassa maailmassa ja on lainattu jostakin toisesta fiktiivisestä teoksesta. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 334.)

Kirjailijoiden käyttämän nimistön merkitys vaihtelee eri kirjailijoiden ja teosten välillä. Teoksessa olevat nimet muodostavat **nimimaiseman**, jossa olevia nimiä kannattaa analysoida suhteessa toisiinsa sekä suhteessa teoksen tarinaan. Teoksen nimiin vaikuttaa tietenkin vahvasti kirjailijan oma visio, mutta taustalla vaikuttavat myös kirjailijan tuntemat kielisysteemit, teokseen liittyvät konventiot sekä esimerkiksi myös lukijan huomioonottaminen. Nimet voivat kuvata mm. fyysisiä piirteitä, kohta-
loa tai esimerkiksi sosiaalisia rooleja. Kuvattujen nimien lisäksi on merkityksellistä myös nimettömyys ja nimien vaihtuminen eri kontekstien mukaan. Kaiken kaikkiaan nimet, niin henkilönimet kuin paikannimetkin, ovat merkittäviä ja motivoituneita valintoja, jotka vaikuttavat teoksen merkityksen muodostamiseen. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 334–338.) (Kirjallisuusnimien funktioista ks. Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 339.)

3 AINEISTON ESITTELY JA MENETELMÄ

3.1 Tutkimusaineistona Rothfussin *Tuulen nimi*

Tuulen nimi on Patrick Rothfussin kirjoittama aikuisten fantasiakirja, joka on julkaistu englanninkielisenä alkuteoksena vuonna 2007 ja suomennettu vuonna 2010 Kirjavan kustantamossa (Wikipedia 2021). Tässä tutkielmassa käyttämäni kirja on Kirjavan (2017) toinen korjattu painos, ja se on Satu Hlinovskyn suomentama. *Tuulen nimi* on Kuninkaansurmaajan kronikka -sarjan ensimmäinen osa ja sarjasta on ilmestynyt myös toinen osa *Viisaan miehen pelko* (Rothfuss 2015). Rothfuss voitti *Tuulen nimi* -kirjallaan Quill-palkinnon, joka oli Yhdysvalloissa vuosina 2005–2007 jaettu kirjallisuuspalkinto (Wikipedia 2022). *Tuulen nimessä* on noin 650 sivua.

Tuulen nimen päähenkilö on Kvothe, joka kirjan nykyhetkellä toimii Taivalpaasimajatalon isäntänä Kote-nimellä. Majataloon tulee Kronikoitsija, kuuluisa tarinanmetstäjä ja kirjuri, joka alkaa kirjoittamaan ylös Kvothen tarinaa. Kvothe vaatii tarinansa kertomiseen kolme päivää, ja *Tuulen nimi* kertoo tästä ensimmäisestä päivästä. Jokainen *Kuninkaansurmaajan kronikka* -trilogian kirja kertoo siis ainakin yhdestä päivästä, jolloin Kvothe kertoo tarinaansa Kronikoitsijalle ja Kvothen oppilaalle Bastille. Sarjan kolmatta osaa, *The doors of stone*, ei ole kuitenkaan vielä julkaistu (Kingkiller Wiki 2022).

Kvothe aloittaa tarinansa lapsuudestaan, jossa hän esiintyy isänsä johtamassa ja Paroni Harmannon suojeleuksessa olevassa taiteilijaseurueessa. He ovat Edema Ruheja, tavallista parempia kierteleviä hoviesiintyjä. Kvothen kertomuksen alussa Kvothe on vain 11–12-vuotias, mutta on monella tapaa lahjakas lapsi, joka kerää ympäriltään tietoa kuin sieneni. Kirjassa tapahtuu kuitenkin käänne, kun Kvothen seurue murhataan Kvothea lukuun ottamatta hänen vanhempiansa kirjoittaman laulun takia. Kvothen elämää ohjaa tämän jälkeen halu ottaa selvää hänen perheensä murhaneesta yliluonnollisesta Chandrian-joukosta. Kvothe on toisin sanoen **antagonistinen päähenkilö**,

josta Mendlesohn (2008: 76–77) käyttää esimerkkinä Swanwickin (1993) *The Iron Dragon's Daughter* -kirjassa olevaa Janea, joka kyseenalaistaa ympärillä olevaa maailmaansa ja etsii salaisuuksia.

Tuulen nimessä luuttu on Kvothelle erityisen tärkeä soitin, koska hän on luutunsoittaja ja hänen isänsä oli myös luutunsoittaja. Kvothen perheen kuollessa Kvothe ottaa mukaansa isänsä luutun, joka kuitenkin särkyä, kun hänet ryöstetään Tarbeanissa. Tämän jälkeen menee aikaa ennen kuin Kvothe pystyy ostamaan uuden luutun, mutta sen saatuaan Kvothe pääsee taas esiintymään ja ansaitsemaan elantoansa. Tämänkin luuttu kuitenkin särkyä *Tuulen nimen* loppupuolella, kun Kvothen vihollinen Ambrose heittää luutun ja se tipahtaa mukulakiville. Luuttu on siis todellakin merkittävä motiivi *Tuulen nimessä*, minkä takia *Tuulen nimi* on erinomainen aineisto luutun representaatioiden tutkimiseen.

Luutun representaatioita tutkiessa täytyy huomioida *Tuulen nimen* kerrontatilanne, josta on kirjoittanut Anttila (2020) kandidaatintutkielmassaan *Kerronnan mahdottomat ja antimimeettiset piirteet osana immersiiivistä fantasiaa. Tuulen nimi ja epäluonnollinen kerrontatilanne*. Anttila (2020: 7) erottaa tutkimuksessaan toisistaan kirjan kehyskertomuksen ja Kvothen kertomuksen sekä kertoja-Kvothen ja henkilö-Kvothen. (Anttila 2020: 7.) Kirjan kehyskertomuksessa käytetään ulkopuolista kertojaa, kun taas Kvothen kertomuksessa on minä-kertoja. Luutun representaatiot välittyvät siis Kvothen kautta, vaikka luutun representaatiot rakentuvat myös dialogeissa. Kvothen mielipiteitä kevennetään *Tuulen nimessä* kuitenkin yleisesti tuomalla esille risteäviä näkökulmia taiteilijoista (ks. TN: 320–321). Kvothen suhde luuttuun on kuitenkin se, minkä kautta luutun representaatioita päästään tutkimaan, ja analyysissä voidaan nähdä myöhemmin minkälaiset näkökulmat luutun representaatioista korostuvat.

Fantasiakirjallisuutta voidaan kategorisoida sen mukaan, miten päähenkilö päätyy fantasiamaailmaan (Mendlesohn 2008: xiv). Kvothe on aina ollut osa omaa maailmaansa, joten *Tuulen nimi* on immersiiivistä fantasiaa. **Immersiivinen fantasia** tarkoittaa itsenäisesti toimivaa maailmaa, jossa lukija on osa lukemaansa maailmaa, kun taas esimerkiksi portaalifantasiassa päähenkilö päätyy hänelle tuntemattomaan paikkaan, ja lukija on riippuvainen päähenkilön tekemistä selvityksistä fantasiamaailmasta (Mendlesohn 2008: 1, 59.) *Tuulen nimessä* kuvataan myös fantasiakirjoille tyypillisiä yliluonnollisia taitoja, olioita ja tapahtumia, ja Kvothella on harvojen joukossa taipumus nimeämiseen. Nimeäminen yhdistyy myös kirjan nimeen: tietämällä jonkin asian tai henkilön nimen, pystyy hallitsemaan tätä, ja Kvothe pyrkii oppimaan tuulen nimen.

Huomattavaa on myös se, että kirja on noin 650-sivuinen teos, jota ei ole tässä mahdollisuus analysoida kokonaisuudessaan. Näin ollen olen päättänyt jättää käsittelemättä muut soittimet ja ottaa huomioon vain teoksessa merkittävän luutun ja sen vanhemman version, hoviluutun. Toiseksi täytyy ottaa huomioon myös minun, tutkimuksen tekijän ja teoksen tulkitsijan, vaikutus representaatiotutkimukseen.

3.2 Tutkimusaineiston käsitteleminen ja menetelmä

Aineisto on kerätty *Tuulen nimi* -kirjasta *Image to text* -sovelluksen (Extreme Action 2019) avulla. Sovelluksen avulla oli mahdollista nopeuttaa aineiston keräämistä, vaikka sovelluksen siirtämä teksti täytyi silti käydä läpi kirjainvirheiden takia. Koko aineiston ensin Word-tiedostoksi, jossa olevaa tekstiä jaottelin vielä Excelissä luutun ja luutunsoittajien mukaan. Usein luuttu ja luutunsoittaja tulevat kuitenkin esille samassa virkkeessä tai tekstikokonaisuudessa, mikä on otettu huomioon myös aineiston analyysissä.

Tutkin luuttua ja luutunsoittajia eksperientaalisen metafunktion avulla. Eksperientaalisen metafunktion avulla voidaan tutkia, miten kielen avulla kuvataan esimerkiksi olioita ja olosuhteita (Shore 2012b: 161). Tekstistä tutkitaan sisältösanoja ja niiden välisiä suhteita (Shore 2012a: 147) eli toisin sanoen leksikaalisia valintoja (Shore 2012b: 163). Sisältösanoissa keskityn etenkin esimerkeistä nouseviin appellatiiveihin ja propreihin sekä näiden saamiin määritteisiin. Sisältösanoja tutkimalla voidaan nähdä, minkälaista sanastoa tekstissä käytetään: sanat voivat olla esimerkiksi tieteellisiä tai perhe-elämään liittyviä (Shore 2012b: 163). Tekstistä voidaan myös tutkia, miten asioita nimetään ja minkälaisia kategorioita niistä muodostuu (Halliday ja Matthiesen 2014: 30).

Kategorisointi tai **luokittelu** on osa nimeämistä, ja siihen kuuluu esimerkiksi ihmisten ryhmittelyä ja laittamista arvojärjestykseen. Nimeämisen ja luokittelun lisäksi syvennyttään myös asioiden **kuvaamiseen**, johon sisältyvät substantiivien lisäksi myös adjektiivit, adverbit sekä esimerkiksi metaforat. Kaiken kaikkiaan tekstistä tutkitaan siis, miten asioita on luokiteltu, määritelty, rajattu tai kuvattu (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 97, 100). Sanojen suhteita tutkiessa otetaan huomioon etenkin meronymia, hyponymia, synonymia ja antonymia (Shoren 2012b: 163 mukaan esim. Halliday 2004: 570–578).

Tutkimuksen tarkoituksena on siis tutkia luutusta ja luutun soittajista rakentuvia representaatioita. Nimeämistä, luokittelua ja kuvaamista tutkimalla voin selvittää minkälaisia luuttuja ja luutunsoittajia *Tuulen nimessä* on. Näin ollen voin selvittää minkälainen kuva luutuista ja luutunsoittajista rakentuu ja onko esimerkiksi luutulla useampia representatiivisia merkityksiä. Merkitys ei kuitenkaan synny pelkästään sanoista, vaan kokonaismerkitys rakentuu ilmauksesta, kontekstista sekä tulkinnasta (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 78, 94).

Esimerkeissä lihavoin **luuttua** kuvaavat sanat, kursivoin *luutunsoittajia* kuvaavat sanat sekä *lihavoin ja kursivoin sanat*, jotka liittyvät niin luuttuun kuin luutun soittajaankin. Pyrin käsittelemään tekstiä niin, että tekstikonteksti välittyy myös tämän tutkielman lukijalle, vaikka ei olisikaan lukenut *Tuulen nimeä*. Luonnollisesti myöskään kaikkia esimerkkejä ei ole tuotu tässä esille, vaan tekstilainaukset ovat tosiaankin vain esimerkkejä muiden esimerkkien joukosta 650 sivuisesta kirjasta.

4 ANALYYSI JA TULOKSET

4.1 Hoviluutun ja hoviluutun soittajien representaatiot

4.1.1 Hoviluuttu

Jo suhteellisen alussa *Tuulen nimeä*, esimerkissä (1), kerrotaan hoviluutusta verraten sitä nykyluuttuun. (Huom! Nykyluuttu on tutkielman tekijän käyttämä termi erottamaan nykyistä luuttua hoviluutusta). Hoviluutun kuvataan olleen *vanhahtava, hauras ja kömpelö*, kun taas nykyluutun kuvataan olevan *ihastuttava, monikäyttöinen ja seitsenkielinen matkamiehen luuttu*. Luuttuja kuvaavat adjektiivit eivät ole antonyymisiä, mutta ovat silti verrannollisia toisiinsa ja tuovat esille nykyluutun paremmuuden: vanhahtava vrt. ihastuttava, hauras vrt. monikäyttöinen ja kömpelö vrt. seitsenkielinen.

1. *Mestarisoinnarakentaja Illien* muutti **vanhahtavan, hauraan, kömpelön hoviluutun ihastuttavaksi, monikäyttöiseksi, seitsenkieliseksi matkamiehen luutuksi**, jota käytämme nykyisin. Samat tarinat väittävät, että *Illienin omassa luutussa* oli **kaikkiaan kahdeksan kieltä**. (TN: 95.)

Luuttua kuvataan esimerkissä (1) suhteellisilla ja absoluuttisilla adjektiiveilla. **Suhteelliset adjektiivit** kuvaavat jonkin asian suhteellisia ominaisuuksia (esim. pieni) ja **absoluuttiset adjektiivit** kuvaavat absoluuttisia ominaisuuksia (esim. lasinen) (VISK § 604). *Vanhahtava, hauras ja kömpelö* (1) ovat suhteellisia adjektiiveja, kun taas esimerkiksi *seitsenkielinen ja monipuolinen* (1) ovat absoluuttisia adjektiiveja. *Monipuolinen* (1) on myös kategorioiva adjektiivi. **Kategorioivalla adjektiivilla** on yleensä vastakohtapari (VISK § 606), ja esimerkiksi *monipuolisen* vastakohtapari on yksipuolinen. *Ihastuttava* (1) puolestaan on suhteellinen adjektiivi, mutta se on myös **subjektiivisesti arvottava asenneadjektiivi**. *Ihastuttava*-adjektiivin käyttö kuvaa siis erityisesti Kvothen mielipidettä nykyluutusta.

Esimerkissä (1) luutun muuttuminen hoviluutusta matkamiehen luutuksi viittaa siihen, että ennen luuttua soitettiin hovissa, kun taas nykyisin se sopii myös matkamiehelle. Luuttu muuttui siis *hauraasta* soittimesta *monikäyttöiseksi* soittimeksi. Kuvaus hoviluutusta yhdistyy myös reaali maailman luutun historiaan, jossa Murtomäen (2019) mukaan luuttu oli erityisen suosittu soitin Ranskan hovissa.

Luutun soittaminen muuttui myös, kun luutusta tuli *seitsenkielinen* soitin. Voimme päätellä, että seitsenkielistä soitinta on helpompi soittaa kuin *kömpelöä hoviluuttua*. Illienin omassa luutussa oli *kaikkiaan kahdeksan kieltä*, mikä kertoo myös siitä, että on olemassa luuttuja, joissa on erilainen määrä kieliä. Adverbi *kaikkiaan* puolestaan viittaa siihen, että nykyäänäkulkumasta katsottuna kahdeksankin on paljon. Luutun arvosta kertoo puolestaan se, että nykyluutun kehittäjää sanotaan *mestarisoitinrakentajaksi* eikä pelkästään soitinrakentajaksi. Kielitoimiston sanakirjan (KS s.v. *mestari*) mukaan *mestari* voi kuitenkin viitata taitavuuden lisäksi myös 'itsenäiseen käsityöammatin harjoittajaan'.

Hoviluuttu tulee uudestaan esille esimerkissä (2), kun Kvothe ja hänen ihastuksensa Denna näkevät *oudonmuotoisen soitinkotelon* Eolianissa (esiintymispaikka ja baari). Dennalle soitin on tuntematon, minkä takia hän kysyy: "Mikä tuo *kapistus* on?" (2) ja "Onko tuo *luuttu*?" (3). *Kapistus* on arkikielinen sana 'kapineesta' (KS s.v. *kapistus*), joka tarkoittaa 'esineitä, tavaraa tai esimerkiksi välinettä' (KS s.v. *kapine*). *Kapistus*-sanan valinta kielenkäytössä korostaa sitä, että Denna näkee jotakin eriskummallista, sillä *kapistus*-sanan sijaan Denna olisi voinut käyttää *soitin*-sanaa tai jopa kysyä vain "Mikä tuo on?".

2. - - näimme *vanhan valkopartaisen miehen* aukaisemassa **oudonmuotoista soitinkotelo**a. - - "Mikä tuo **kapistus** on?" Denna kysyi. "Se on **vanha hoviluuttu**", vastasin pystymättä pitämään ihmetystäni. "En ole itse asiassa nähnyt **sellaista** aikaisemmin. (TN: 383.)
3. "Onko tuo **luuttu**?" Dennan huulet liikkuvat ääneti. "Laskin **kaksikymmentäneljä kieltä**. - - Siinä on **enemmän kieliä kuin joissakin harpuissa**." "Tuollaisiksi **ne** rakennettiin vuosia sitten, **ennen metallikieliä**, ennen kuin **pitkä kaula** opittiin liittämään tukevasti. - - Tuossa **joutsenkaulassa** on enemmän insinöörintaitoa kuin missä tahansa kolmessa katedraalissa." (TN: 384.)

Denna kuvaa sitten, että luutussa on *kaksikymmentäneljä kieltä*, mikä on *enemmän kieliä kuin joissakin harpuissa*. Hoviluutussa olleiden kielten määrä ei tule esille kirjan ensimmäisessä esimerkissä, mutta esimerkissä (3) mainittu kielten määrä tukee myös Murtomäen (2019) väitettä 24-kielisestä luutusta. Kvothe tuo myös esille, että kyseessä on *vanha hoviluuttu*. Hoviluutun historiallisuudesta kertovat myös adverbi *aikaisemmin* (2) ja postpositioliaseke *vuosia sitten* (3).

Kvothe kuvaa sekä nykyluuttua että hoviluuttua sanoessaan *ennen metallikieliä* (3). Tämä tarkoittaa, että nykyisessä luutussa on metallikielet, kun taas hoviluutussa on jotkin muut kielet. Myöhemmin *Tuulen nimessä* (4) Kvothe tuo kuitenkin esille, että nykyisin ei enää käytetä suonikieliä. Voidaan siis ajatella, että hoviluutussa on voinut olla ennen suonikielet. Hoviluutussa on myös *joutsenkaula*, kun taas nykyluutussa pelkästään *pitkä kaula*. *Joutsen* tarkoittaa 'pitkäkaulaisia isoja sorsalintuja' (KS s.v. *joutsen*),

mutta tässä se on myös elegantti sanavalinta kuvaamaan pitkää kaulaa (vrt. strutsin-
kaula). Hoviluutusta mainitaan myös *viritystapit* (5).

4. Huolimatta siitä, ettei kukaan enää nykyisin käytä **suonikieliä**. (TN: 346)

Hoviluuttu ja hoviluutun osat ovat meronymisessä suhteessa toisiinsa (ks. Liite 1). Hoviluuttu kuvaa kokonaisuutta ja on siten holonyymi, kun taas hoviluutun osat, kuten esimerkiksi *viritystapit* (5), ovat meronyymejä. Hoviluutusta puhuttaessa puolestaan mainitaan *luuttu* (3), *hoviluuttu* (1, 2) ja *kapistus* (2). Luuttu on yläkäsite eli hyperonyymi hoviluutulle, jota voidaan tässä pitää hyponyyminä eli alisteisena sanana.

4.1.2 Hoviluutun soittajat

Hoviluutun soittajaa kuvataan esimerkeissä (2, 5) sanoin *vanha valkopartainen mies*; *vanha mies* ja *vanhus*. Hoviluuttujen soittajia kuvataan myös *vanhoiksi trubaduureiksi* (5). Trubaduuri tarkoittaa 'varhaiskeskiajan eteläranskalaisia laulurunoilijoita' tai 'laulelmien esittäjä' (KS s.v. *trubaduuri*). Kirjassa trubaduuri ei ole kuitenkaan suora viittaus reaalimaailman trubaduureihin, mutta lukija voi yhdistää trubaduuri-sanaan erilaisia konnotaatioita.

5. Katselin, kun *vanha mies* tunki partansa pois tieltä ja asettautui istumaan. - - "Toivottavasti hän viritti **sen** ennen lavalle menoa", lisäsin vaimealla äänellä. "Muutoin saamme odottaa tunnin, kun hän näprää **viritystappeja**." *Isälläni* oli tapana sanoa, että *vanhoilla trubaduureilla* oli tapana käyttää kaksi päivää kielten vaihtamiseen ja kaksi tuntia virittämiseen saadakseen kaksi minuuttia musiikkia **vanhasta hoviluutusta**. *Vanhukselta* meni vain viitisen minuuttia saada **kielet** sopusointuun. (TN: 384.)

Hoviluutun soittajana voidaan pitää myös *mestarisoitinrakentaja Illieniä* (1). *Tuulen nimessä* kerrotaan, että hän kehitti hoviluutusta nykyluutun ja että hänen omassa luutussaan oli kahdeksan kieltä. Voidaan siis ajatella, että kehittääkseen nykyluutun hänellä on täytynyt olla erinomainen käsitys vanhasta hoviluutusta. Otankin Illienin tämän takia huomioon niin hoviluutun kuin nykyluutun soittajia kuvaavissa kuvioidissa, jotka löytyvät tutkielman liitteistä (ks. Liite 1 ja Liite 3).

Illien-nimi on Koraanista peräisin oleva naisten nimi, joka tarkoittaa 'kaikista korkeinta' (Quranicnames 2022 s.v. *Illien*). Illien on kuitenkin *Tuulen nimessä* mies, mikä tulee esille, kun Kvothelta kysytään, kuka oli *suurin koskaan elänyt mies* (TN: 229). Ilmauksessa *suurin* on superlatiivimuotoinen suhteellinen adjektiivi ja *koskaan* adverbti, joka tarkoittaa 'milloinkaan' (KS s.v. *koskaan*). Illien (1) sekä tämä esimerkeissä (2) ja (5) mainittu *vanha mies* ovat siis molemmat miehiä, kun taas sanasta *trubaduuri* ei voida tehdä päätelmiä soittajan sukupuolesta. Ehkä kuitenkin *vanhuksen* (5) ja Illienin takia myös näiden trubaduuriin kuvitellaan olleen enimmäkseen miehiä (ks. Hoviluutun soittajat Liite 1).

Soittajan vanhuudella esimerkeissä (2) ja (5) voi olla useita merkityksiä: Ensinnäkin se tarjoaa vastakohtan Kvothen nuoruudelle, eikä vie huomiota pois Kvothen

lahjoista luutunsoittajana. Toiseksi voidaan myös ajatella, että esiintyäkseen hyvin 24-kielisellä hoviluutulla täytyy harjoitella aika pitkä aika. Ja kolmanneksi, hoviluuttu on historiallinen soitin, jota on voinut päästä soittamaan helpommin vuosikymmeniä sitten. Lukijan ja tarinan kulun takia on kuitenkin helppo esitellä vanhaa hoviluuttua soittava *vanha mies*.

4.2 Nykyluutun ja nykyluutun soittajien representaatiot

4.2.1 Nykyluuttu

Nykyluutusta puhuttaessa on muistettava, että nykyluuttu on Kvothen soittama soitin, minkä takia se on merkittävässä asemassa *Tuulen nimessä*. Luutusta välittyvät näkökulmat tulevat myös tapahtumia kuvaavalta Kvothelta. Näin ollen luutun ihastuttavuus perustuu myös siihen, kuinka tärkeä soitin luuttu on Kvothelle. Luutun representaatiot välittyvät siis Kvothen kautta – unohtamatta sitä, että luutun kuvaaminen on kirjailijan tapa muun muassa luoda Kvothen henkilökuvaa sekä edistää kirjan juonta. Kvothen lisäksi luutusta muodostuva kuva välittyy kuitenkin myös dialogien kautta.

Tuulen nimessä kerrotaan Kvothen ensimmäisestä omasta luutusta, Kvothen isän luutusta, Kvothen lainaamasta luutusta sekä kahdesta muusta luutusta, jotka Kvothe ostaa. Aloitan kertomalla Kvothen ensimmäisestä omasta luutusta, jonka hän saa vanhemmiltaan. Esimerkissä (6) luuttua kuvataan *luuttu*-appellatiivin lisäksi myös *soittimena*, minkä lisäksi sen ominaisuuksiksi kuvataan *kaunis sileä tumma puu*. *Soitin* ja *luuttu* ovat hyponymisessa suhteessa toisiinsa: soitin on hyperonyymi luutulle, ja luuttu on soittimeen nähden hyponyymi. Esimerkissä (7) kuvataan myös luutun suhteellisia (*kaunis, sileä, tumma*) ja absoluuttisia ominaisuuksia (*puu*). *Kaunis* on myös subjektiivisesti arvottava asenneadjektiivi, joka kertoo Kvothen mielipiteestä. Esimerkissä (8) Kvothe kuvaa myös saamaansa luuttua *vieraaksi soittimeksi*. *vieras*-adjektiivi on myös suhteellisia ominaisuuksia kuvaava adjektiivi.

6. Vanhempani antoivat minulle **luutun, kauniin sileästä tummasta puusta tehdyn soittimen** (TN: 113).
7. Lipsuin hieman **vieraan soittimen kielillä** -- (TN: 113).

Kvothen saama luuttu ei kuitenkaan saa *Tuulen nimessä* tämän enempää huomiota, vaan Kvothen seurueen ja vanhempien kuoltua Kvothe ottaa mukaansa isänsä luutun, mitä kuvataan esimerkissä (8). *Isäni luuttukotelo* sekä *isän luutun koteloonsa* – ilmauksissa on tuotu genetiivillä esille se, että kyseessä on juuri Kvothen isän luuttu. *-nsa*-possessiivisuffiksi *koteloonsa*-appellatiivissa tuo esille puolestaan sen, että kyseessä on juuri tämän luutun kotelo. Kvothen isän luutun arvoa kuvataan myös sentimentaalisesti esimerkissä (9), jossa tuodaan esille *luutun puu*.

8. Otin alas *isäni luuttukotelon*. Makasin vanhempieni vuoteella **luuttu** vierelläni. - - Panin *isän luutun koteloonsa*. (TN: 124.)
9. Heidän kummankin kädet olivat sivelleet **sen puuta** tuhansia, tuhansia kertoja (TN: 124).

Isän luutun merkitystä kuvataan myös esimerkissä (10), jossa kerrotaan, että Kvothella ei ollut mitään muuta vaatteidensa ja isän luutun lisäksi. Kvothella oli kyllä mukanaan pikkutavaraa sekä opettajaltaan saatu kirja (ks. TN: 129), mutta esimerkkivirkkeessä (10) tuodaan luuttu korostetusti esille. *Isän luuttu* on Kvothelle korvaamaton.

10. Vaatteideni ja *isän luutun* lisäksi minulla ei ollut mitään muuta (TN: 129).

Luutun arvoa kuvataan myös esimerkissä (11), jossa tuodaan esille *Sen ääni*, joka oli *vaimea* ja *lähes muun melun hautaama* (11). Luutun ääntä kuvataan vertauskuvin: Kvothen kerrotaan erottaneen luutun äänen *samalla tavalla kuin äiti erottaa lapsensa itkun kymmenen huoneen päästä* (11). Kvothe tuo myös esille, että musiikki (luuttu-musiikki) *oli kuin muisto perheestä, ystävydestä ja lämpimästä yhteenkuuluvuuden tunteesta*. Näissä vertauskuvissa esille tulee etenkin perhesanasto, kuten esimerkiksi *äiti, lapsi ja perhe*, joiden lisäksi mainitaan tunne-elämään liittyvää sanastoa, kuten *ystävyyys* ja *lämmän yhteenkuuluvuuden tunne* (11). *Isän luuttu* symboloi siis Kvothelle etenkin perhettä ja ystävyyttä - luuttu representoi siis perhettä ja ystävyyttä.

11. - - taustalla soi **luuttu**. **Sen ääni** oli **vaimea, lähes muun melun hautaama**, mutta kuulin **sen** samalla tavalla **kuin äiti erottaa lapsensa itkun kymmenen huoneen päästä**. **Musiikki oli kuin muisto perheestä, ystävydestä ja lämpimästä yhteenkuuluvuuden tunteesta**. (TN: 155)

Isän luuttu on Kvothelle korvaamaton, minkä takia sen menettäminen on Kvothesta musertavaa. Esimerkit (12-14) kuvaavat sitä, miten *isän luuttu* menee rikki, kun Kvothe ryöstetään Tarbeanissa noin puoli vuotta myöhemmin hänen vanhempiensa surmasta. Esimerkissä (12) Kvothe kertoo luutun ottaneen Piken olevan "*luuttuni lumoissa. Minun kauniin luuttuni.*" Kyse on edelleen Kvothen isän luutusta, mutta kun se on otettu häneltä, Kvothe kuvaa luuttua persoonapronominin genetiivimuodolla *minun* sekä omistusliitteellä *-ni*. Luuttua sanotaan myös *kauniiksi*, mikä tuo taas esille Kvothen mielipiteen.

12. Hän näytti olevan **luuttuni lumoissa**. **Minun kauniin luuttuni**. Hän piteli **sitä** silmissään uneksiva katse ja käänteli **sitä** likaisissa käsissään. (TN: 138.)

Luutun rikkoutuessa kuvataan luutun osia eli meronyymejä ja mainitaan *puun säleet* (13) sekä *kammottavaan tuttuja puunpalasia* (14). Luuttua puolestaan kuvataan *luutun raunioiden* (14) kautta sekä esimerkiksi kertomalla, että särkyvästä luutusta tuli *ääni kuin kuolevasta unelmasta*. *Tuulen nimessä* käytetäänkin paljon vertauksia, ja luutun särkyminen kuvaa mielestäni kaiken toivon menettämistä. Mielestäni ehjä luuttu representoikin siis toivoa.

13. - - *isän luuttu* murskaantui allani. **Siitä** kuului **ääni kuin kuolevasta unelmasta** - -Tuijotin turtana käsiäni, jotka olivat verillä kohdista, joissa **puun säleet** olivat lävistäneet ihon. (TN: 139.)
14. Hänen potkunsa osui minua munuaiseen ja lennätti minut uudelleen rähmälleen **luutun raunioiden** päälle pirstoen **sen** entistä pahemmin. - - Siirtäessä roskea käsilläni löysin **kammottavan tuttuja puunpalasia**. (TN: 139-141.)

Luutun menettämistä kuvaa myös esimerkki (15), jossa Kvothe kuvaa, että isän luutun särkyminen Tarbeanissa oli pahempaa kuin perheen ja kodin menettäminen aikaisemmin. Tämä tukee mielestäni luuttua toivon representoijana. Esimerkissä (15) on mainittu perheen lisäksi myös koti, joka on myös perhesanastoa. Luuttu representoi perhettä, mutta myös kotia. Tämä on myös vahvasti Kvothen näkökulma, sillä monelle muulle kotia voisi representoida esimerkiksi ovimatto tai tervetuloa-kyltti.

15. Kun Chandrian tappoi seurueeni, he tuhosivat jokaisen ikinä tuntemani osan perheestä ja kodista. Mutta jollakin tavoin oli ollut pahempaa, kun **isäni luuttu** särkyi Tarbeanissa. (TN: 326.)

Luutun rahallinen arvo tulee myös esille, kun Piken johtama poikalauma ottaa luutun Kvothelta. Esimerkissä (17) pojat arvioivat luutun arvoksi 20 talenttia, mikä on valtava määrä rahaa *Tuulen nimessä*. Rothfuss on kertonut hopeatalentin (silver talent) olevan noin 1 000 dollarin arvoinen ja kultamarkan (gold mark) 10 000 dollarin arvoinen (Reddit 2015). *Tuulen nimessä* esimerkiksi hyvän hevosen alkuhinta ennen tinkimistä on myös 20 talenttia, mitä voi suhteuttaa myös luuttuun. Esimerkissä (16) tuodaan myös esille, että luutuista voi saada *kultaa*, mikä tukee hopeatalenttien ja kultamarkkojen suhdetta. Kvothen isän luutun arvo on kuitenkin ymmärrettävä, kun otetaan huomioon, että Kvothen isä oli luutunsoittajien parhaimmistoa. Näin ollen hänellä oli varmasti hieno luuttu, ja tätä voi verrata esimerkiksi siihen, minkälainen viulu hyvällä viulistilla voi olla reaali maailmassa. Kaiken kaikkiaan luuttu näyttäytyy *Tuulen nimessä* arvokkaana soittimena.

16. "Sun isoäitis tulee oleen tosi pahoillaan siitä, että sä hukkasit **tän**, Naltti", Piken ääni oli hiljainen. - - "Tiedätsä, Pike, miten arvokkaita **noi** on? **Niistä** saa **kultaa**, Pike!" / (TN: 137.)
17. " - - ellei tämä ole **kahdenkymmenen talentin arvoinen**. Se tarkoittaa, että voisimme saada Dikeniltä ainakin **kuusi**. - - " (TN: 138.)

Kvothen isän luutun rikkoutuessa ryöstötilanteessa rikkoutunutta luuttua sanotaan *kapistukseksi*, joka voi olla vielä *jonkin arvoinen* (18). Pojat, jotka yrittävät ryöstää luutun, eivät tunne musiikkisanastoa, minkä takia he eivät myöskään käytä tarkkaa sanastoa. He nimeävät luutun *kapistukseksi* (18) ja puhuvat luutusta puhekielisten demonstratiivipronominien avulla. Luutun viritystappeja pojat kutsuvat puolestaan *nuppeiksi*, joihin he liittävät absoluuttista ominaisuutta kuvaavan adjektiivin *hopeisia* (18). Viritystappien nimeämisen epävarmuudesta kertoo myös se, että viritystappien sanotaan olevan *nupin tapaisia* (18). Tapainen tarkoittaa 'jotakin muistuttava,

samankaltainen kuin jokin muu' (KS s.v. *tapainen*). *Viritystappeja* kuvataan myös myöhemmin *Tuulen nimessä*, kun Kvothe kertoo yhden viritystapeista olevan *väljä* (19).

18. "- - Pois mun päältä ja nappaa **toi kapistus**. **Se** voi edelleen olla Dikenille **jonkin arvoisen**." - - "**Nämä nupin tapaiset** näyttävät olevan kunnossa. **Ne** ovat **hopeisia**, saamme niistä varmasti jotakin." (TN: 140.)
19. **Yksi luuttuni viritystapeista** oli **väljä**, eikä minulla ollut varaa korjauttaa **sitä** (TN: 361).

Kvothen isän luutun rikkoutumisen jälkeen Kvothe viettää vuosia ilman musiikkia köyhänä katulapsena Tarbeanissa. Lähtiessään Tarbeanista kohti Yliopistoa Kvothe matkustaa vankkuriseurueessa, jossa hän pääsee soittamaan seurueessa matkustavan Josnin luuttua. Josnin luuttu tuodaan tarinaan kuvaamalla *suurta mustaa koteloa*, jossa on *pronssiset soljet* (20). Luutun puolestaan kuvataan olevan *esiintyjän luuttu*. *Esiintyjän luuttu* kertoo mielestäni siitä, että luuttu representoi myös viihdettä. Esimerkissä (20) tuodaan esille myös luutun meronymiaa: luutun osia ovat muun muassa *pitkä viehkeä kaula* ja *pyöreä pohja*. Etenkin *viehkeä* kuvaa Kvothen mielipidettä, koska se on subjektiivisesti arvottava asenneadjektiivi.

20. *Josn* meni erään vankkurien takaosaan ja otti esiin **suuren mustan kotelon**, jonka sivussa oli **pronssiset soljet**. **Näky** sai sydämeni kääntymään kallelleen rinnassani. / Aistien ryhmän odotuksen, vaikkei erityisemmin minun, *Josn* aukaisi **soljet** hitaasti ja veti **luuttunsa** esiin laskelmoidun välinpitämättömästi. **Se** oli *esiintyjän luuttu*, sen **pitkä viehkeä kaula** ja **pyöreä pohja** olivat **tuskallisen tutut**. (TN: 216.)

Josnin soitettua hetken, Kvothe pyytää saada soittimen hetkeksi itselleen. Puhussa luutusta Kvothe nimeää sen edellä mainitun *esiintyjän luutun* (20) lisäksi myös *muusikon soittimeksi* (21). Tekstiyhteydessä tiedetään, että tässä puhutaan luutusta, mutta toisaalta soitin on hyperonyymi, josta esimerkiksi luuttu ja viulu ovat hyponyymeja. *Muusikon soittimen* pyytämistä itselleen verrataan siihen, että *pyytäisi saada suudella miehen vaimoa* (21). *Soitinta* verrataan myös *ystävään* ja *rakastajaan* (21). Olen yhdistänyt luutun jo representoimaan perhettä ja ystävyyttä, mutta rakastajan mainitsemisen takia sanoisin, että luuttu representoi myös rakkautta.

21. Se, että kysyy lupaa pidellä *muusikon soitinta*, on kutakuinkin sama asia **kuin pyytäisi saada suudella miehen vaimoa**. *Ei-muusikot* eivät ikinä ymmärrä. **Soitin** on **kuin ystävä ja rakastaja**. (TN: 217.)

Kvothe kuvaa Josnin luuttua vielä tarkemmin saadessaan sen käsiinsä. Esimerkissä (22) Kvothe kertoo kuinka hänen isänsä mielestä Kvothen lainaama luuttu on *yhden lyhyen askeleen verran polttopuun yläpuolella*. Metafora luutusta ja polttopuusta on hyvä siksi, että vaikka *polttopuu* on luutusta erillinen käsite, se muistuttaa kuitenkin luutun rakennusmateriaalista puusta. Metaforassa sanotaan siis, että luuttu on niin huono, että sen voisi melkein polttaa.

22. Puolueettomasti sanottuna **se ei ollut mitenkään erityinen**. *Isäni* olisi luokitellut **sen** olevan **yhden lyhyen askeleen verran polttopuun yläpuolella**. Kosketin **puuta**. Pidin **sitä** rintaani vasten. (TN: 217.)

Kvothelle luutun näkeminen on kuitenkin huikaisevaa, koska hän ei ole pidellyt luuttua vuosiin. Esimerkissä (23) luuttua kuvataan ihannoivasti adjektiivilla *kaunis* niin perusmuodossa, komparatiivissa kuin superlatiivissakin. *Kaunein* on myös yksilöivä adjektiivi, joka kuvaa jonkin asian yksiselitteistä asemaa (VISK § 608). Esimerkissä (23) Kvothe tuo myös esille, että luuttu on melkein kauniimpi kuin Denna. Kvothe vertaa siis luuttua Dennaan, mutta myöhemmin myös Denna luuttuun esimerkissä (24), jossa Dennan silmiä verrataan Kvothen isän luutun kiillotettuun puuhun.

23. "Se on **kaunis**, sanoin hiljaa, ääni tunteista karheana. / Se oli **kaunis**. Se oli **kauneinta**, mitä olin nähnyt kolmeen vuoteen. **Kauniimpi** kuin keväisen niityn näkeminen kolmen vuoden viheliäisen kaupunkiasumisen jälkeen. Se oli **kauniimpi** kuin Denna. Melkein. (TN: 217.)
24. Hänen silmänsä olivat tummat. Tummat kuin suklaa, tummat kuin kahvi, tummat kuin **isäni luutun kiillotettu puu**. (TN: 377.)

Esimerkissä (24), luuttua määritellään *isäni*-sanana kautta, mikä tuo esille kahdenlaista omistajuutta. Toisaalta siinä määritellään luutun omistajuutta, mutta toisaalta – *ni*-omistuspäätteellä kerrotaan myös, että kyseessä on Kvothen isä. *kiillotettu puu* tuo puolestaan esille luutun absoluuttisen ominaisuuden (puu), jonka määritteenä on *kiillottaa*-verbin passiivin partisiippimuoto *kiillotettu*. *kiillotettu* kertoo myös siitä, että luutusta täytyy pitää huolta; sitä täytyy huoltaa.

Esimerkissä (23) luutun kauneuden vertaaminen Dennaan ei ole kovin imarteleva vertaus, kun luuttua on ensin kuvattu polttopuuksi esimerkissä (22). Esimerkin (22) alussa tuodaan kuitenkin esille puolueetonta kantaa ja Kvothen isän mielipidettä kyseisestä luutusta. Kvothen oma reaktio siitä, että luuttu on melkein kauniimpi kuin Denna, on myös ymmärrettävä, kun otetaan huomioon, että Kvothe pitelee luuttua ensimmäistä kertaa vuosiin. Tämä ei siis kuvaa täysin Kvothen mielipidettä Dennaan.

Luutun tärkeyttä ja Kvothen ja Dennan suhdetta kuvaa etenkin se, että Kvothe on valmis antamaan luuttunsa Dennalle (25), koska Denna on spontaanisti auttanut Kvothea ansaitsemaan kykypillit². Tämän lisäksi Kvothe ei ole tyytyväinen vertaukseensa Dennan silmistä (24), vaan itse asiassa repii Kronikoitsijan "*puoliksi kirjoitetun liuskan*" (ks. TN: 378). Denna on siis Kvothelle tärkeämpi kuin luuttu. Luutun arvosta kertoo myös se, että kun Kvothe kuulee huhuja vanhempiansa murhaajista, hän panttaa ostamansa luutun saadakseen rahaa matkakustannuksiin. Luutun antaminen ja panttaaminen kertoo myös Kvothen köyhyydestä, ja esimerkissä (25) Kvothe sanookin, että hänellä *ei ole mitään muuta minkään arvoista*. Luuttu on Kvothelle erityisen tärkeä, mutta menetetty perhe ja rakkaus Dennaan ovat kuitenkin yksittäistä luuttua tärkeämpiä.

---

² Kykypillit voi ansaita esiintymispaikka Eolianissa esiintymällä yleisölle poikkeuksellisen hyvin.

25. "Ilman sinua en olisi saanut niitä³", sanoin. "Eikä minulla ole **mitään muuta minkään arvoista**, ellet halua **luuttuani**." (TN: 383.)
26. "Minulla on **luuttu**", sanoin työntäen koteloa eteenpäin jalallani. "**Pantiksi**. - -" (TN: 482.)

Kvothen isän luuttu on siis särkynyt ja Kvothe on matkustanut Yliopistolle. Yliopiston lähistöltä Kvothe ostaa itselleen luutun panttilainaamosta, ja tätä luuttua on jo kuvattu näissä edellä olevissa esimerkeissä (25) ja (26). Panttilainaamon luutussa kuvataan olevan *epätasaiset puun syyt, karhea ja naarmuilla oleva lakkapinta, suolijänteestä tehdyt otenauhat, ruusupuinen kaikukoppa* sekä *ei kauhean hienostunut ääni* (27). Tässäkin kuvataan luutun meronymiaa.

27. Hän ojensi **sen** minulle. **Se ei ollut kummoinenkaan. Puun syyt** olivat **epätasaiset, lakkapinta karhea ja naarmuilla. Sen otenauhat** oli tehty **suolijänteestä** ja kaipasivat kipeästi **vaihtamista** - -. **Kaikukoppa** oli **ruusupuuta**, joten **ääni ei olisi kauhean hienostunut**. Naputin **kaikukoppaa** sormella ja **se** helähti soinnukkaasti. **Ehjä, muttei kaunis**. (TN: 326.)

Luutun ostamiseen liittyy myös armotonta tinkimistä ja luutun vähättelyä, sillä Kvothe ajattelee, että *ruma, käytetty luuttu* (28) olisi helpompi saada halvemmallalla. Näin ollen Kvothe tuo esiin *vanhat kielet* (28), *huonon kaulan* (28) ja puhuu luutusta *rumana kapistuksena* (29). Luutusta on puhuttu *Tuulen nimessä* useasti kauniina, ja *ruma* on antonyyminen eli vastakohtainen sana *kaunis*-adjektiiville. Ruma ja kaunis ovat myös molemmat subjektiivisesti arvottavia asenneadjektiiveja: Kvothe voi siis alentaa luutun hintaa puhumalla luutun suhteellisista ominaisuuksista. Myös huono ja vanha ovat suhteellisia adjektiiveja. Kvothen käyttämät adjektiivit, kuten esimerkiksi *ruma* ja *huono* (28) ovat myös selvästi negatiivisia adjektiiveja. Luutun arvosta kertoo myös se, että Kvothe maksaa luutusta lopulta vain noin kaksi talenttia (29), mitä voi verrata Kvothen isän luuttuun.

28. Mieleeni juolahti, että **ruma, käytetty luuttu** ei välttämättä olisi helppo myytävä kaupungissa, joka oli täynnä *menestyksekkäitä muusikoita* ja aatelisia. Pudistin päätäni. **Kielet** ovat **vanhat**." Itse asiassa **ne** olivat **ihan kelvolliset**, mutta toivoin, ettei hän tietäisi sitä. / "Totta", mies sanoi vakuuttaen minut tietämättömydestään, "mutta **kielet** ovat **halpoja**." - - "En ehkä pidä siitä pikku räpäleestä paljonkaan, mutta en ole niin julma, että ostaisin hänelle luutun, jossa on **huono kaula**." (TN: 326.)
29. "- - Minulla on tarjota kaksi ja kaksi. Vedin rahapussini esiin. "Voit ottaa sen tai tämä **ruma kapistus** voi kerätä pölyä hyllyllä seuraavat kymmenen vuotta." Kohtasin hänen katseensa ja pidin huolta, etteivät kasvoni paljastaneet, miten kovasti sitä tarvitsin. Tekisin mitä tahansa voidakseni pitää **sen luutun**. - - (327)

Kvothe pitää luuttua *rumana* (30) kuitenkin myös oikeasti, ja hän tuo sen esille luutun ostamisen jälkeen. Luutun rumuudella ei ole kuitenkaan Kvothelle väliä, vaan Kvothe kertoo rakastavansa luuttuansa "*kuin lasta, kuin hengittämistä, kuin omaa oikeaa kättäni*" (30). Luutun vertaaminen lapseen yhdistyy perheen representaatioihin. *Hengittäminen ja oma oikea käsi* (30) puolestaan viittaavat siihen, että luuttu on luonnollinen

---

³ niitä = kykyillejä

ja tärkeä osa Kvothea, minkä takia luuttu representoi myös Kvothea itseään. Luuttu on myös väline, jonka avulla saadaan musiikkia. Esimerkissä (31) Kvothe kertoo, että saatuaan luutun hän sai myös musiikkinsa takaisin. Luuttu representoi siis myös musiikkia.

30. **Se oli käytetty ja ruma** - - Rakastin sitä kuin lasta, kuin hengittämistä, kuin omaa oikeaa kättäni. (TN: 328.)
31. Se että omistin jälleen **luutun** tarkoitti, että olin saanut **musiikkini** takaisin, mutta tajusin pian, etten ollut harjoitellut kolmeen vuoteen (TN: 334).

Luutun osa-kokonaisuutta kuvaavat myös seuraavat esimerkit (32–35), joissa puhutaan luutun kielistä. Esimerkit (32) ja (33) tuovat esille, että luutunkielet ovat *välttämättömyys* (32) ja että luutun kielten kokonaisuutta sanotaan *kielisarjaksi* (33). Kielet ovat tärkeä osa luuttua, minkä takia esille tuodaan myös *uusi kieli* (34), *katkennut kieli* (34) ja *puuttuva kieli* (35). Näiden lisäksi *Tuulen nimessä* mainitaan myös esimerkiksi *kuusi kieltä*, *toinen kieli*, *hyödytön (kieli)*, *kolmas kieli*, *kolme katkennutta kieltä*, joiden lisäksi Kvothe nimeää myös esimerkiksi laulun *Nelikieliseksi luutuksi* (TN: 132). Kielten lukumäärää ilmaistaan siis usein numeraaleilla.

32. Kilvinin verstaalla tienaamani rahat menivät **välttämättömyksiin**: musteeseen, saippuun, **luutunkieliin** - - (TN: 336).
33. Ajattelin uusien vaatteiden ostamista, **kokonaista uutta kielisarjaa luuttuuni**, pullollista avennilaista hedelmäviiniä - - (TN: 562).
34. Vaihdoin **luuttuuni uuden kielen**: se oli hyvää ajanvietettä Stanchionin kerätessä väkijoukon mielipiteitä. Käteni poistivat **katkenneen kielen** rutinoituneesti samalla, kun minä hermoilin - - (TN: 366.)
35. “- - Missä opit tekemään tuon? Soittamaan **ilman puuttuvaa kieltä**, tarkoitan.” (TN: 368.)

Luuttukotelo on *Tuulen nimessä* myös erittäin merkittävässä osassa. Jos ajatellaan luuttua ja luutun osia, voidaan puhua näiden meronymisestä suhteesta eli osa/kokonaisuus-suhteesta ja kun puhutaan soittimesta ja luutusta puhutaan hyponymiasta eli ylä- ja alakäsitteistä. Liitteessä (2) olen päättänyt kuvata luuttukotelo kohdassa *nykyluutun osia kuvaavat appellatiivit*, koska koen, että luuttukotelo on omalla tavallaan osa luutun kokonaisuutta, vaikka se ei olekaan luuttuun kuuluva kiinteä osa. Kotelo myös representoi luuttua: esimerkissä (36) Kvothe ja vanha viljelijä puhuvat luutusta, mutta viittaavat luuttukoteloon. Luuttukotelo on myös itsessään representaatio, sillä kotelo edustaa suojaa.

36. “Soitatko sinä **tuota**, *poeka*?” Hän osoitti **luuttukotelo**a. Puristin **sitä** tiukemmin kehoani vasten. “**Se on rikki**.” (TN: 134.)

Tuulen nimessä puhutaan Kvothen isän luuttukotelosta, Kvothen luuttukotelosta sekä Josnin luuttukotelosta. Esimerkki (37) käsittelee Kvothen isän luuttukotelo, ja kyseinen esimerkki edeltää luutun rikkoutumista ja varastamista. Esimerkissä (37) mainitaan *kotelon salvat*, joiden aukaisemisesta kuuluu *kolme kilahdusta*. Luutusta kuuluu myös *tunnusmerkkillinen harmoninen helähdys* (37), kun se otetaan pois kotelosta.

Musiikkisanastoon kuuluukin äänien, kuten *kilahdus* ja *helähdys*, kuvaaminen. Harmoninen tarkoittaa puolestaan musiikissa 'sointuva' (KS s.v. *harmoninen*).

37. Jalka tökkäsi **luuttukoteloani** ja kaatoi sen. - - Kuulin **kolme kilahdusta**, kun **kotelon salvat** aukaistiin. Sitten kuului **se tunnusmerkillinen harmoninen helähdys**, kun **luuttu** otettiin **kotelostaan**. (TN: 137.)

Josnin luuttu vertautuu hyvin Kvothen paljon myöhemmin ostamaan luuttuun ja luuttukoteloon: esimerkissä (38) Kvothen luuttukotelon kuvataan olevan kamalan nuhrainen, kolhittu ja käytetty, minkä lisäksi myös itse luuttu on kolhittu, käytetty ja vaatimaton.

38. Nyökkäsin ja nostin **luuttukoteloni**. Yhtäkkiä **se** näytti minusta **kamalan nuhruiselta**. - - Annoin sen kasvaa aukaistessani hätiköimättä **kolhitun, käytetyn luuttukoteloni** ja ottaessani esille **kolhitun, käytetyn luuttuni**. Tunsin heidän huomionsa terävöityvän heidän nähdessään sen **vaatimattomuuden**. (TN: 361.)

Luuttukotelon osista mainitaan myös kädensija (39) sekä kansi (40). Esimerkki (40) on mielenkiintoinen myös siinä suhteessa, että siinä tuodaan esille, että luuttu *saattaisi nauttia auringon tunnusta kielillään*. Liitän tähän esimerkkiin vahvasti luutun elollistamisen, joka tulee esille personifikaatiossa *nauttia*-verbin kautta. Tässä ei kuitenkaan sanota suoraan, että luuttu nauttisi auringosta, vaan että se *saattaisi nauttia*. Näin ollen ajattelen, että tämä kuvaa enemmän luutun ja sen omistajan välistä suhdetta kuin sitä, minkälainen luuttu on tässä fantasiamaailmassa. Samankaltainen ajatus auringosta ja kielistä on kuitenkin toistunut toisenkin kerran (41). Näin ollen voidaan ajatella, että Kvothen mielestä auringolla on positiivinen vaikutus *kieliin* (40) tai *uusiin kieliin* (41). Akustinen kitara kärsii kosteuden muutoksista sekä lämpötilan vaihteluista (F-Musiikki: 2021), ja pidän akustista kitaraa luutun kaltaisena soittimena. *Tuulen nimessä* aurinkoa ei kuitenkaan nähdä ongelmallisena luutulle, kun taas *kosteus* on myös *Tuulen nimessä* otettu huomioon soittimeen negatiivisesti vaikuttavana tekijänä. (Luutun tarvitsemasta suojasta kerron myös lisää myöhemmin.)

39. **Luuttukoteloni kädensija** oli **hikisten kämmenteni takia liukas** (TN: 361).
40. Laskin **luuttukoteloni** penkin viereen ja näpsäytin **kannen** hajamielisesti ajatellen, että **luuttuni** saattaisi nauttia auringon tunnusta **kielillään**. Ellet ole *muusikko*, en oletakaan sinun ymmärtävän. (TN: 590.)
41. Kallistin **luuttukoteloni** kyljelleen ja aukaisin **sen**, jotta aurinko voisi lämmittää **uusia kieliä** ja auttaa **niitä** venymään (TN: 421).

Edellä olevista esimerkeistä huomataan ja voidaan yleisestikin päätellä, että luuttukoteloä käytetään luutun säilyttämiseen, mutta luuttukotelo on myös luutun kuljettamista ja matkustamista varten. Yhdistänkin luuttukotelon aivan ensimmäiseen esimerkkiin, jossa on mainittu *matkamiehen luuttu*. Luuttukotelon kuvaaminen ylläpitää myös kirjan musiikillista ilmapiiriä ja Kvothen muusikko-kuvaa. Esimerkissä (42) luuttukotelo tuodaan esille vuorovaikutustilanteissa, jossa kerrotaan myös, että luuttukoteloä voidaan kantaa hihnasta. Luuttukotelon kädensija on puolestaan

mainittu jo esimerkissä (39). Kaiken kaikkiaan luuttukotelon kuvaaminen tuo esille sitä, että luuttu on arjessa mukana kulkeva soitin. Luuttukotelo kuvaa myös siirtymiä ja sijaintia: esimerkissä (43) kuvataan siirtymää.

42. Hän nyökkäsi luuttuani kohti. "Sinun on pakko olla *mainittu henkilö*." / "No, siinä tapauksessa", sanoin ja asettelin **luuttukoteloni hihnan** paremmin. "En haaskaa aikaasi." (TN: 409.)
43. Nousin seisomaan ja otin **luuttukoteloni** valmiina kiiruhtamaan oppitunnille (TN: 423).

Luuttukotelo tuodaan esille myös asiana, jossa voi kuljettaa myös muita asioita kuin luuttua. Esimerkeissä (44) ja (45) Kvothe kuljettaa luuttukotelossaan ruokaa ystävälleen Aurille. Kvothe on laittanut tuomansa ruuat nahkapussiin tai kankaanpalaseen, joiden tarkoituksena on mielestäni suojata luuttua. Esimerkeissä ei ole luuttukotelon lisäksi suoria viittauksia luuttuun tai luutun osiin. Esimerkit kuitenkin selittävät luuttukotelon funktiota sekä tuovat esille luuttukotelon pääteltävän koon. Ruuan säilyttäminen pussissa tai kankaanpalassa voi kuitenkin tarkoittaa niin ruuan kuin luutunkin suojaamista.

44. Polvistuin, aukaisin **luuttukoteloni** ja otin esiin pienen nyytin. "Minulla on vähän tomaatteja, papuja ja jotakin erityistä." Ojensin pientä pussia - - . "Merisuolaa." / Auri otti sen ja kurkisti sisälle pieneen nahkapussiin. (TN: 458.)
45. Kyykistyin ja aukaisin **luuttukoteloni**. "Toin sinulle vähän leipää." Ojensin hänelle kokonaisen ruskean ohraleivän kiedottuna kankaanpalaan. "Ja pullollisen vettä." (TN: 349.)

Luuttukotelo suojaa luuttua, mutta luuttua täytyy suojata muutenkin. Esimerkissä (46) tuodaan esille *suoja luutulleni*. Suoja tarkoittaa jotakin, 'joka suojaa, varjelee ja turvaa' (KS s.v. *suoja*). Toisin sanoen suoja representoi turvaa, mikä viittaa siihen, että luuttu on suojeltava asia. Luuttu tarvitsee suojan sään takia. *Tuulen nimessä* on mainittu esimerkiksi: *sadetta ilmassa* (46) ja *ulkona tuulessa ja sateessa* (47). Tästä voidaan päätellä, että luuttu kärsisi etenkin kosteudesta, koska sade on mainittu molemmissa esimerkeissä. Tämä on tullut esille myös F-musiikin (2021) kuvauksessa akustisen kitaran säilytyksestä. Sekä esimerkissä (46) että (47) luutusta puhuttaessa on myös käytetty omistuspäätettä *-ni*, joka yhdistettynä puheeseen suojusta, luo mielikuvaa myös luutun henkilökohtaisesta arvosta.

Luutun arvosta kertoo myös se, että päähenkilö näkee yhtä tärkeänä nuotiokuopan kuin luutun suojan (46). Toisaalta Kvothelle luutun olot ovat tärkeämmät kuin hänen omansa, ja hän ilmaisee sitä esimerkissä (47) komparatiivilla "parempaa". Suojan tarve kertoo kuitenkin jo itsestään siitä, että luuttu on suojeltava asia, koska se on herkkä soitin.

46. Sitten haistoin sadetta ilmassa ja palasin harmaapaadelle tekemään **suojan luutulleni** - - Neljännen päivän loppuun mennessä minulla oli kaikki, mitä tarvitsin selviytyäkseni: kivillä vuorattu nuotiokuoppa, **suoja luutulleni** (TN: 130-131).
47. Minä voisin kyllä nukkua ulkona tuulessa ja sateessa. **Luuttuni** ansaitsi parempaa. (TN: 327.)

Tarinassa palataan siihen hetkeen, kun Kvothe on esiintynyt Eolianissa ja ansainnut siellä kykypillit. Esimerkissä (48) Kvothe on palannut Eolianiin hakemaan luuttuansa seuraavana päivänä ja tapaa siellä Deochin, yhden Eolianin omistajista. Deoch puhuu luutusta käyttäen *neito*-sanaa ja *hän*-pronominia (48). Neito tarkoittaa 'nuorta naimatonta naista, tyttöä tai neitsyttä' (KS s.v. *neito*). Kvothe luulee ensin Deochin tarkoittavan Kvothen ihastusta Denna, mutta suuttuu, kun tajuaa, että kyse on hänen luutustaan. Mielessään Kvothe sanookin siis "*Luuttuni. Hän puhui minun luutustani.*" Tässäkin korostuu taas omistajuuden ilmaiseminen genetiivimuotoisella persoonapronominilla *minun* ja omistusliitteellä *-ni*. Luuttua sanotaan siis neidoksi ja se on metaforan kaltainen ilmaus. *Se neitosi* tuo myös esille, että kyse on Kvothen tietystä neidosta. Aiemmin soitinta on verrattu rakastajaan (21), ja se yhdistyy luutun sanomiseen neidoksi. Luutun voidaan siis sanoa representoivan rakkautta.

48. (Deoch) "**Se neitosi** on meillä täällä sisällä." Taistelun punastusta vastaan ja mietin, miten hän oli tiennyt, että toivoin löytäväni Dennaan täältä. - - "Sano miksi sanot, **hän** on Stanchionin kanssa baaritiskin takana. Minä menisin nappaamaan **hänet** ennen kuin Stanchion ryhtyy liian tuttavalliseksi ja alkaa harjoitella sormituksiaan." Tunsin raivon leharduksen ja pystyin häidin tuskin nielaisemaan suullisen kiivaita sanoja. **Luuttuni**. Hän puhui **minun luutustani**. (TN: 394.)

Lopuksi palataan vielä siihen hetkeen, kun Kvothen panttilainaamosta ostama luuttu särkyi. Ambrose, Kvothen arkkivihollinen, on ottanut Kvothen luutun sen luuttukotelosta (TN: 591). Esimerkissä (49) tuodaan esille, että Ambrose käyttää luuttua *kuin tahtipuikkoa*. Kyseessä on musiikillinen vertauskuva, joka kertoo, että Ambrose johtaa tapahtumia kapellimestarin tavoin. Kun Ambrosella on Kvothen luuttu, Ambrose on valta-asemassa. Tässä luuttu representoi siis valtaa.

49. "Laulakaa kaikki!" hän huusi kohottaen kätensä ylös kuin kapellimestari ja viitto käyttäen **luuttuani kuin tahtipuikkoa**. - - /Astuin askeleen lähemmäksi. "Anna **se** takaisin tai tapan sinut." (TN: 592.)

Luutun mennessä rikki sen kuvataan olevan *pirstoutunut* (50) ja *särkynyt luuttu* (51). *pirstoutunut* ja *särkynyt* ovat adjektiivina käytettyjä *NUT*-partisiippeja. Luutun mentyä rikki, Kvothe suuttuu ja kutsuu tuulen iskemään Ambrosen maahan (ks. TN: 593). Luutun rikkoutumista ja Kvothen kosta käsittelään sen jälkeen yliopistossa, jossa mestarit arvioivat tapahtuneita rikoksia sekä Kvothelle ja Ambroselle annettavia rangaistuksia. Esimerkissä (52) keskustellaan siitä, ovatko luutun varastaminen ja rikkominen erikseen rangaistavia tekoja. Tässä tuodaan esille *sama luuttu*. *Sama* on indefiniittipronomini, joka ilmaisee, että puheen kohteena olevasta asiasta puhutaan toistamiseen (KS s.v. *sama*).

50. Soin nimeämisen mestarille puolittaisen silmäyksen ja käänsin katseeni sitten takaisin käsissäni olevaan **pirstoutuneeseen luuttuun** (TN: 594).
 51. Katsoin jälleen alas kohti käsissäni olevaa **särkynyttä luuttua** (TN: 594).
 52. "Näettehän?" Hemme sanoi. "Tässä on mahdollisuus, että hän joutuisi maksamaan **saman luutun** kahteen kertaan. . - - " (TN: 597.)

Lopuksi *Tuulen nimessä* Kvothe ostaa uuden luutun Ambrosen rikkoman luutun tilalle. Edellä on siis esitelty jo Kvothen vanhemmilta saatu luuttu, Kvothen isän luuttu, Kvothen Josnilta lainaama luuttu sekä Kvothen panttilainaamosta ostama luuttu. *Tuulen nimen* viimeinen luuttu on siis Kvothen, esimerkissä (53), kuvaama *harvinaisen hieno luuttu*. Hieno on subjektiivisesti arvottava asenneadjektiivi, joka tuo taas esille Kvothen mielipidettä. Sen edessä on myös *harvinaisen*-adjektiivi, mikä toimii genetiivimuodossa intensiteettimäärityksenä (ks. VISK § 664).

53. - - missä tuhlasin Ambrosen rahat **harvinaisen hienoon luuttuun** (TN: 628).

Kaiken edellä mainitun lisäksi luuttua kuvataan myös yleisesti muiden soittimien joukossa. Esimerkissä (54) luuttu mainitaan viulujen ja rumpujen kanssa, kun taas esimerkissä (55) muita soittimia ei nimetä luuttujen lisäksi.

54. Viuluja, **luuttuja** ja rumpuja, *jokainen* soitti ja tanssi ja lauloi kuten halusi. (TN: 113.)

55. *Hyvin pukeutuneita ihmisiä* liikuskeli ympäriinsä, ja lähes kolmannes heistä kantoi jonkinlaista soitinta mukanaan. Laskin **ainakin seitsemän luuttua**. (TN: 352.)

4.2.2 Nykyluutun soittajat

Nykyluutun soittajista tärkein on tietenkin päähenkilö Kvothe, jonka lisäksi *Tuulen nimessä* on kuvattu Kvothen isää, Illieniä, Josnia sekä muita luutunsoittajia, joita ei kuitenkaan nimetä propreilla. Etenkin nimettyjen luutunsoittajien väliset suhteet ovat merkittäviä, joita pyrin myös tuomaan esille analyysissä. Aloitan kuitenkin ensin luutunsoittajien yleisistä kuvauksista, joista osa on tullut esille jo edellisen luvun esimerkeissä.

Luutunsoittaja voi olla matkamies (*matkamiehen luuttu* (1)), esiintyjä (*esiintyjän luuttu* (20)) tai muusikko (*muusikon soitin* (21)). *Matkamies* tarkoittaa ´matkalaista tai kulkijaa´ (KS s.v. *matkamies*). *Matkamies* voi viitata mieheen tai naiseen, mutta koska *Tuulen nimessä* nimetään vain miespuolisia luutunsoittajia, konnotaatiot luutunsoittajista yhdistyvät miehiin. *Matkamies* yhdistyy myös kaikkiin nimettyihin nykyluutun soittajiin, Kvotheen ja Kvothen isään, Illieniin sekä Josniin. Kvothe, Kvothen isä ja Illien ovat kaikki Edema Ruheja, kierteleviä taiteilijoita, joiden lisäksi sivuhenkilö Josn tavataan matkustamassa vankkureilla.

Esiintyjä puolestaan korostaa luutun soittamisen julkisuutta ja viihdetarkoitusta. *Esiintyjän luuttu* (20) on mainittu aikaisemmin Josnin luutusta puhuttaessa, kun taas *muusikko*-sanaa (21) käytetään yleistävästi. *Muusikko* onkin laajempi termi, joka ei sulje pois muita soittimia, kun taas *luutunsoittaja* tarkoittaa tarkasti vain luutun soittajaa. *Muusikko* tarkoittaa ´musiikin esittäjää ja varsinkin ammattisoittajaa´ (KS s.v. *muusikko*). *Tuulen nimessä* luutun soittaminen nähdäänkin ammattina, ja ammattien rajat tuodaan esille rajaamalla pois muita ammattikuntia, kuten esimerkiksi *maanviljelijät* (ks. esim. 56). Kvothe on kuitenkin itse esimerkki siitä, että on mahdollista sekä soittaa soitinta että opiskella Yliopistossa, vaikka tätä kummeksutaankin puolin ja toisin.

56. *Maanviljelijät* eivät tarvitse **luutun kieliä** (TN: 133).

Luutunsoittaja-appellatiivi mainitaan myös, ja se tuodaan esille esimerkiksi kuvaamalla *lahjakasta muusikkokolmikkoa* (57). Lahjakuus yhdistetäänkin luutunsoittajiin, vaikka *luutunsoittaja*-appellatiivia ei käytettäisikään. Esimerkissä (58) tuodaan esille yksi *yleisön lahjakkaista muusikoista*, minkä jälkeen kerrotaan, että *hänellä oli luuttu*. Tässä esimerkissä tulee esille suomen kielen ero englanninkieleen, jossa sukupuoli tulee esille *hän*-pronominissa. Epäilen, että soittaja on alkuperäiskielisessä teoksessa mies, vaikka suomen kielessä *hän* voikin viitata mihin sukupuoleen tahansa.

57. Wilem ja Simmon olivat vieneet minut majataloon, jossa soitti *lahjakas muusikkokolmikko: luutunsoittaja*, huilisti ja rumpali (TN: 321).

58. Illan ohjelmaa veti *yksi yleisön lahjakkaista muusikoista*. *Hänellä oli luuttu* ja *hän* osoitti osaavansa soittaa **sitä** yhtä hyvin kuin *kuka tahansa Edema Ruh* (TN: 358).

Tuulen nimessä luutunsoittajia tuodaan esille myös muuten, ilman että käytetään *luutunsoittaja*-appellatiivia tai muita vastaavia nimityksiä. Esimerkissä (59) mainitaan ensin soittimet, joiden jälkeen soittajia kuvataan *jokainen*-pronominilla. Esimerkissä (60) järjestys on toisin päin, mutta se on samankaltainen: *hyvin pukeutuneet ihmiset* mainitaan ensin, minkä jälkeen Kvothe rajaa tätä joukkoa ensin niihin, joilla on soitin (*lähes kolmannes*), ja sen jälkeen vielä niihin seitsemään, joilla on luuttu.

59. Viuluja, **luuttuja** ja rumpuja, *jokainen* soitti ja tanssi ja lauloi kuten halusi. (TN: 113.)

60. *Hyvin pukeutuneita ihmisiä* liikuskelivät ympäriinsä, ja lähes kolmannes heistä kantoi jonkinlaista soitinta mukanaan. Laskin **ainakin seitsemän luuttua**. (TN: 352)

Edellä olevista esimerkeistä voidaan myös huomata, että luutunsoittajat soittavat usein erilaisissa kokoonpanoissa. Esimerkissä (57) tuodaan esille *muusikkokolmikko* ja esimerkissä (59) käytetään *jokainen*-pronominia, joka viittaa kaikkiin paikalla oleviin. Kvothen kautta välittyy myös näkökulma taiteilija-ammattien sisällä olevasta arvojärjestyksestä: esimerkissä (61) *muusikot* mainitaan ensin ja kaikista viimeisimmäksi ja *alhaisimmaksi* nimetään *runous*. Kvothe kertoo myös Yliopiston näkökulman Imren taiteilijoihin: esimerkissä (62) mainitaan *pinnalliset muusikot*. Yliopistolla kerrotaan myös olevan *epämääräisen halveksiva asenne Imren väestöä kohtaan* ja että heitä pidetään *nautinnonhaluisina ja turmeltuneina* (62).

61. Siellä oli *muusikoita*, näytelmäkirjailijoita, kuvanveistäjiä, tanssijoita ja monen pienemmän taiteenlajin edustajia, jopa sen kaikista alhaisimman taiteenlajin: runouden (TN: 320).

62. Reiluuden nimissä oli mainittava, että Yliopistolla oli myös *epämääräisen halveksiva asenne Imren väestöä kohtaan*, he pitivät näitä *nautinnonhaluisina ja turmeltuneina*. Yliopisto-opiskelijat valittivat *pinnallisista muusikoista* ja lahoppäisistä näyttelijöistä ja jonottivat sitten maksaakseen *heidän esitystensä näkemisestä*. (TN: 320.)

Esille tuodut yleiset, negatiivissävytteiset näkemykset luovat Kvothen kertomukseen uskottavuutta ja rakentavat raikkaan vastakohtan Kvothen ajatuksille. Negatiiviset käsitykset eivät kuitenkaan kohdistu suoraan luutunsoittajaan tai Kvotheen, vaan esimerkiksi *muusikkoon* (62), *Imren väestöön* (62) tai esimerkiksi *Edema Ruhiin* (ks. TN: 67), joista kerron vielä myöhemmin lisää.

Kvothe on päähenkilönä tietenkin kirjan merkittävin luutunsoittaja, mutta Kvothen lapsuuden kautta kirjan alussa kuvataan myös hieman Kvothen isää, joka opetti Kvothen soittamaan luuttua. Kvothen isän nimi on Arliden. *Arliden*-nimi ei saa kirjassa mitään lisämerkitystä, mutta se muistuttaa äänneasultaan sanoja "our leader" 'johtajamme'. Tämä merkitys voi olla kuvitteellinen, mutta se kuvaisi hyvin Kvothen isää, joka on heidän *Edema Ruh* -seurueensa johtaja. Kvothe kuvaa isänsä olevan *parempi muusikko kuin kukaan* (63) muu. Kvothen vanhempien kuvataan myös olevan *kauniita, tummatukkaisia ja herkkiä nauramaan* (63). Heistä välittyi siis kuva viehättävinä ja hyväntuulisina.

63. *Isäni oli parempi näyttelijä ja muusikko kuin kukaan, jonka olen ikinä nähnyt. - - He olivat molemmat kauniita, tummatukkaisia ja herkkiä nauramaan. He olivat Ruheja luita ja ytimiä myöten - -* (TN: 63.)

Kvothen isä ja hänen johtamansa seurue ovat *Edema Ruheja*. *Edema Ruh* on tietyn kansanryhmän nimi, ja sen jäsenet pitävät itseään parempina kuin muita kierteleviä esiintyjä. *Edema Ruh* on Kvothea ja Kvothen isää kuvaava nimitys, vaikka *Edema Ruhit* ovat paljon muutakin kuin luutunsoittajia. *Edema Ruheista* välittyi kaksi erilaista näkökulmaa: Kvothen isän johtama *Edema Ruh* -seurue on *hoviesiintyjä* (64), kun taas monien yleinen käsitys on, että he ovat *muukalaisia, kulkureita, kerjäläisiä, varkaita, harhaoppisia tai huoria* (TN: 67). *Edema Ruheilla* on kuitenkin korkea moraalit, ja *Tuulen nimessä* tuodaan esille, että *kaikki kiertelevät esiintyjät eivät ole Ruheja* (64). Esimerkissä (64) kerrotaan myös, että he ovat *lordi Harmannon miehiä*, jonka lisäksi mainitaan hyperonyymi *musikantti*. Luulen, että tässä *musikantti*-sanan käyttö on kääntämisessä tehty valinta, koska sana esiintyy muiden taiteellisten työnimikkeiden joukossa.

64. ennen kuin olin mitään muuta, olin yksi *Edema Ruheista*. / Yleisten uskomusten vastaisesti kaikki kiertelevät esiintyjät eivät ole Ruheja. - - Me olimme *hoviesiintyjä*, *lordi Harmannon miehiä*. - - Yleensä seurueessamme oli ainakin kahdeksat vankkurit ja hyvän joukon toistakymmentä esiintyjää: näyttelijöitä ja akrobaatteja, *musikantteja* ja taikureita - - (TN: 63.)

Tuulen nimessä kerrotaan useasti mesenaateista, ja esimerkiksi *lordi Harmanto* on Kvothen isän seurueen mesenaatti. *Lordi Harmanto* on myöntänyt Kvothen seurueelle esiintymisluvan, jonka avulla heidän on helpompi esiintyä. Esimerkissä (65) mainitaan, että *Harmannon* nimi aukaisee monia ovia, ja että vastapalveluksena he käyttävät hänen värejään. Luutunsoittajan tai minkä tahansa muusikon tai seurueen

on siis kannattavaa saada mesenaatti. Kvothekin haluaisi mesenaatin, mutta ei pysty saamaan sitä arkkivihollisensa Ambrosen takia *Tuulen nimessä*. Mesenaatin saanut luutunsoittaja käyttää kuitenkin mesenaattinsa värejä, mikä näkyy Kvothen lapsuudessa. Mesenaatin saanut luutunsoittaja nauttii myös jonkinlaisesta suojeluksesta eli toisin sanoen luutunsoittaja voi olla suojeltu.

65. *Mesenaattimme* oli *paroni Harmanto*, ja hänen nimensä aukaisi monia ovia, jotka olisivat tavallisesti olleet suljettuja *Edema Ruheille*. Vastapalveluksena käytimme hänen värejään, vihreää ja harmaata, ja kasvatimme hänen mainettaan minne ikinä menimme. (TN: 63.)

Sekä Kvothea että Kvothen isää kuvataan, kun Kvothe menee Eolianiin soittamaan saadakseen kykypillit, jotka osoittaisivat hänen olevan erinomainen soittaja. Kvothe päättää esittää *Sir Savien Traliardin balladin* (ks. TN: 354), jonka Kvothe kuvaa olevan *vaikein laulu* (66). Kvothe kertoo, että hänen isänsä oli *ainoa riittävän taitava*, minkä lisäksi Kvothe arvioi, että *taitava luutunsoittaja* pystyy soittamaan kappaleen. Tämän lisäksi Kvothe tuo myös esille, että kappaleen voi esittää *ikävä kyllä vain harva muusikko* (66). Onnistuessaan Eolianissa kaikki edellinen siirtyy siis koskemaan myös Kvothea itseään. Kappaleenvalinnan takia jopa Eolianin omistaja sanoo Kvothen olevan *ylpeä kaveri* (67).

66. ‘*Sir Savien*’ oli vaikein laulu, jonka olin ikinä kuullut. *Isäni* oli ollut seurueessamme *ainoa riittävän taitava* esittämään sen - - Se oli konstikasta, mutta ei mitään, mihin *taitava luutunsoittaja* ei pystyisi. - - Ikävä kyllä *vain harva muusikko* pystyi esiintymään rauhallisesti niin myrskyisän kappaleen keskellä. (TN: 354-355.)
67. “Taidat olla **ylpeä kaveri**, vai mitä? Hän (Stanchion) sanoi suorasukaisesti. / Katsoin ympäri huonetta. “Eikö tämä ole Eolian? Olen kuullut, että täällä **ylpeät** maksavat hopeaa ja soittavat kultaa.” (TN: 355.)

Kvothen paremmuudesta kertoo myös se, että Eolianista kertoessaan Kvothe kuvaa, että melkein kaikkialla on *jonkinlainen muusikko*, mutta Eolianissa soittavat vain *kaupungin parhaat muusikot* (TN: 345). *Paras-superlatiivin* käyttö heijastuu myös Kvothen isään, jota on kuvattu komparatiivilla *parempi* (63). Kirjassa rakennetaan siis Kvothea kuvaa *parhaana* luutunsoittajana. Kvothe ei ole myöskään nöyrä, vaan kuvaa itseään *vakavasti otettavaksi muusikoksi* (TN: 345) ja *lahjakkaaksi muusikoksi* (TN: 410). Kvothe käyttää myös sanontaa *harjoitus tekee mestarin* (TN: 347)⁴, mikä yhdistyy hyvin siihen, että Kvothea verrataan mestarisoitinrakentaja Illieniin.

Kvothen soittaminen näyttäytyy myös osaltaan taianomaisena, mitä tukee esimerkiksi se, että hänen lapsuutensa opettaja kuvaa hänen sormiaan *taikurinsormiksi* (TN: 93) ja että häntä kuvataan *reunoiltaan vähän haltiamaiseksi* (TN: 353). Kvothe kertoo

---

⁴ Sanonta on myös alkukielisessä teoksessa “Practice makes the master.” (GoodReads 2022: Patrick Rothfuss > Quotes > Quotable Quote).

myös, että hänellä on *lyhyt, kuriton ja leiskuovan punainen tukka* sekä *voimakas baritoniääni* (ks. TN: 62). Kvothe on siis myös hyvä laulaja, mutta sillä ei ole Kvothelle paljon merkitystä – hän tuo itseänsä esille juuri luutunsoittajana. Kvothen mielettömiä kykyjä kuvaa myös se, että hän oppi soittamaan luuttua kahdeksanvuotiaana (TN: 93). Kvothen kykyjä luutunsoittajana kuvaa kuitenkin ehkä parhaiten hänen ystävänsä Aurin sanat: *“Hänen äänensä on kuin ukkosmyrsky ja hänen kätensä tuntevat kaikki maan tumman, viileän kuoren alle kätketyt salaisuudet.”* (TN: 459).

Kvothe-nimen sanotaan tarkoittavan *Tuulen nimessä ‘tietää’* (TN: 62), mutta Kvothella on myös paljon muita nimiä, joista jotkut kertovat hänestä luutunsoittajana. Esimerkissä (68) Kvothe mainitsee nimikseen *Kevytsormen* ja *Kuusikielen*. Nämä nimet yhdistyvät molemmat soittamiseen, ja Kvothea sanotaankin kuusikieleksi, kun hän Eolianissa soittaessaan soittaa lopun ‘*Sir Savienista*’ kuudella kielellä yhden kielen katketessa. Tämä herättää myös yleisössä ihailua ja esimerkiksi kreivi Threpe kertoo ajatelleensa: *“Siinäpä rohkea poika. Liian rohkea. - -”* (TN: 369). *Poika* on myös määritelmä, johon kannattaa kiinnittää huomiota, sillä lukija unohtaa usein Kvothen nuoren iän. *Poika*-sanaa voidaankin käyttää kuvaamaan ‘miespuolista henkilöä syntymästä murrosikään’ ja ‘ihailevasti tai kehuskelevasti’ (KS s.v. *poika*). Kreivi Threpen ajatuksissa onkin ihailevaa sävyä, joka tulee esille *-pA*-liitepartikkelista, *liian*-intensiteettisanasta sekä toistosta.

68. Minusta on myös käytetty nimiä *Variolar*, *Kevytsormi* ja *Kuusikieli* (TN: 62).

Kvothen ilmiömäisyydestä kertoo myös se, että aivan kirjan alussa häntä verrataan Illieniin, joka on *kiertävien näyttelijöiden sankari* sekä *ainoa todella kuuluisa Edema Ruh* (69). Illien oli myös säveltäjä, sillä esimerkiksi mainitaan, että *kaikki vanhimmat, parhaat laulumme olivat hänen laulujaan* (69). Myös Kvothe ja Kvothen isä ovat säveltäjiä, vaikka sanaa *säveltäjä* ei käytetäkään, mutta säveltäminen tulee esille kuvaamalla soittamista sekä esimerkiksi mainitsemalla heidän kirjoittamiaan kappaleita. Kvothelle Illien on *suurin koskaan elänyt mies* (TN: 229), mutta Illien nähdään yleisestikin merkittävimpänä luutunsoittajana hänen kehittämänsä seitsenkielisen luutun (1) ja hänen laulujensa takia.

69. *“Jos hän jää tänne, en epäile hiukkaakaan, etteikö hänestä tulisi seuraava Illien.” - - Illien on kiertävien näyttelijöiden sankari. Ainoa todella kuuluisa Edema Ruh koko historiassamme. Kaikki vanhimmat, parhaat laulumme olivat hänen laulujaan.* (TN: 95.)

Sankari (69) on mielestäni erityisesti Kvothea kuvaava sanavalinta, vaikka se rajataan edellisessä esimerkissä vain *kiertävien näyttelijöiden sankariksi* (69). *Sankari* tarkoittaa ‘urotöistään ja rohkeudestaan kuuluisaa henkilöä’ tai esimerkiksi ‘ihailun kohdetta’ (KS s.v. *sankari*). Kvothe onkin *Tuulen nimessä* henkilö, jonka luonnollisessa käyttäytymisessä tulee esille niin sankarin kuin konnaankin piirteitä, ja ne tulevat esille toiminnasta, jota ohjaa muun muassa halu selviytyä, ylpeys ja esimerkiksi empatia (Tikkanen 2016: 22).

Kvothen henkilökuvaa loistavana luutunsoittajana tukee myös kuvaus Josn-nimisestä sivuhenkilöstä. Josn on tarinassa mukana hetkellisesti, kun hän liittyy matkustavaan vankkuriseurueeseen, jossa Kvothe ja Denna myös matkustavat. Josnin luuttu on nimetty *esiintyjän luutuksi* (20) ja Josn näin ollen esiintyjäksi. Kvothe on kauteellinen Josnille, joka viettää aikaa Denna kanssa, ja esimerkiksi (70) Kvothe tuo esille mustasukkaisuutensa sekä kuvaa Josnin olevan *huolettoman oloinen ja vilpitön mies*, jolla on *rehellinen hymy*. Kvothe kertoo myös, että hänellä oli *kaunis tenoriääni ja kohtuullisen näppärät sormet* (70). *Kaunis* on taas suhteellisia ominaisuuksia kuvaava adjektiivi, joka tuo esille Kvothen mielipiteen Josnin äänestä. Soittajana Kvothe kuitenkin kuvaa Josnilla olevan kohtuullisen näppärät sormet (70).

70. Hän oli huolettoman oloinen ja hänellä oli rehellinen hymy. Hän vaikutti vilpittömältä mieheltä. En pitänyt hänestä. - - Hänellä oli kaunis tenoriääni ja kohtuullisen näppärät sormet. (TN: 216.)

Kohtuullisen on intensiteettimäärityksenä käytetty genetiivimuotoinen adjektiivi, jonka avulla voidaan ilmaista jonkin ominaisuuden astetta. *Kohtuullisen näppärät* viittaa mielestäni keskitasoiseen luutunsoittajaan. Toisaalta voidaan myös ajatella, että Josn on hyvä luutunsoittaja, kun taas Kvothe on ilmiömäinen luutunsoittaja. Luutunsoittajana Josn kuvataan myös itsevarmana naistenmiehenä, joka kysyy Denna *yhdeksi hänen vaimoistaan* (TN: 216). Itsevarmuus tulee esille myös siitä, että Kvothe kuvaa Josnin aloittavan soittamisen *varmana jokaisen huomiosta* (TN: 216).

Kvothen ottaessa luutun lainaan, tulee esille myös Josnin varovaisuus oman luuttunsa kanssa. Josnin on kuitenkin lainattava luuttunsa pitääkseen yllä *kiertelevän muusikon ystävällistä olemusta* (71).

71. Mutta ystävällisen olemuksen ylläpitäminen on kiertelevän muusikon elämässä yhtä tärkeää kuin musiikki. - - Hän harppoi luokseni ja ojensi **soitinta**. "Ole varovainen..." (TN: 217.)

Kvothen virittäessä Josnin luuttua, Kvothe kertoo esimerkiksi (72), että "Laulaja ja kaikki muut eivät olisi voineet olla kauempana mielestäni - -". Tämä onkin ainut kohta *Tuulen nimessä*, missä tulee esille *laulaja*-appellatiivi. Tämän takia olinkin lukijana hämmäntynyt, koska en ollut ensin varma viittaako tämä Josniin. Tekstiyhteyden takia *laulaja* näyttäisi kuitenkin viittaavan Josniin ja *kaikki muut* paikalla oleviin matkalaisiin. *Laulaja*-appellatiivin käyttö tuntuu myös loukkaavalta Josnia kohtaan, koska laulaminen ei ole ollut koskaan Kvothelle yhtä tärkeää kuin luutun soittaminen. Kvothen luutunsoittajan taitoja kuvaa se, että hänen soitettuaan Josnin luutulla, Kvothe kuvaa Josnin kasvojen olevan *lamaantuneet ja verettömät kuin häntä olisi isketty puukolla* (73). Kvothe kertoo myös, että muiden *ilmeet vaihtelivat järkytyksestä hämmästykseen* (TN: 217). Kertojana Kvothe pystyykin tuomaan esille oman paremmuutensa luutunsoittajana, mutta myös muiden reaktiot tukevat tätä.

72. Laulaja ja kaikki muut eivät olisi voineet olla kauempana mielestäni, vaikka olisivat olleet Centhenmeren pohjassa (TN: 218).
73. Hänen kasvonsa olivat lamaantuneet ja verettömät kuin häntä olisi isketty puukolla (TN: 218).

Seuraavana päivänä Denna kysyy Kvothelta, haluaisiko hän *trubaduuriksi* (74), minkä lisäksi Denna kertoo, että Josn olisi halukas ottamaan Kvothelta soittotunteja (ks. TN: 221). Näin ollen Kvothe näyttäytyy taas mahtavana päähenkilönä, jonka taitoihin verrattuna muiden luutunsoittajien, etenkin muiden nuorten luutunsoittajien kuten Josnin, taidot kalpenevat. Kvothe myös vaatii itseltänsä paljon, ja esimerkissä (75) Kvothe kertoo olevansa *ankara yleisö*. *Minä*-persoonapronomini muistuttaa myös, että Kvothe on kertoja. Esimerkki (75) on myös hyvä esimerkki siitä, että Kvothella on voimakas esiintyvän luutunsoittajan identiteetti.

74. Oletko koskaan ajatellut kokeilla onneasi *trubaduurina* (TN: 221)?
75. Soitin vain itselleni, mutta *minä* olin *ankara yleisö* (TN: 132).

5 PÄÄTELMÄT JA POHDINTA

Maisterintutkielmassani tutkin luutun ja luutunsoittajien representaatioita *Tuulen nimessä*. Tutkimuskysymyksiäni olivat 1. *Mitä representaatioita muodostuu luutusta appellatiivien sekä niihin liitettyjen määritteiden kautta?* ja 2. *Mitä representaatioita muodostuu luutunsoittajista proprien ja appellatiivien sekä niihin liitettyjen määritteiden kautta?*

Luutunsoittajien kohdalla merkittävintä oli se, että *Tuulen nimessä* luutunsoittajat ovat miehiä. Sukupuoli tuli esille hoviluutunsoittajan kohdalla *mies*-appellatiivista, kun taas nykyluutun soittajat, Kvothe, Arliden, Josn ja Illien, on nimetty propreilla. *Tuulen nimessä* kuvataan kyllä myös naismuusikkoja, joista esimerkiksi Kvothen ihas-tus Denna soittaa lyyraa (ks. TN: 510). Kvothe ei kuitenkaan arvosta soitinta, minkä Kvothe kertoo myös Dennalle. Naiset voidaan kyllä nähdä osana erilaisia mainittuja ryhmiä (esim. *muusikkokolmikko* (TN: 321)), mutta ketään naista ei kuitenkaan nimetä luutunsoittajaksi. Näin ollen jäin tutkijana toivomaan, että *Tuulen nimessä* olisi ollut myös naisia luutunsoittajina.

Luutunsoittajien erisnimien takana on myös suurempia merkityksiä. *Kvothe*-nimi tarkoittaa 'tietää' (ks. TN: 62) ja esimerkiksi *Illien*-nimi tarkoittaa 'kaikista korkeinta' (ks. *Quranicnames* 2022 s.v. *Illien*). Nimien merkitysten tietäminen lisää myös lukijan ymmärrystä esimerkiksi silloin, kun Kvothea verrataan Illieniin. Kvotheasta luodaankin kuvaa kaikista parhaimpana, maagisena luutunsoittajana, joka jättää yleisönsä järkytyksen valtaan. Tämä on kuitenkin luonnollista siksi, että Kvothe on kirjan päähenkilö, joka on suurimman osan ajasta kirjan kertojana. Erisnimien avulla korostetaan siis kirjan henkilöiden ihmeellisyyttä, minkä takia esimerkiksi sivuhenkilö Josnin nimi vaikuttaa arkipäiväiseltä.

Rothfuss kertoo, että jotkut hänen käyttämistään nimistä ovat keksittyjä nimiä keksittyine merkityksineen (Patrick Rothfuss 2009: "*And beside her came Andan...*"). *Tuulen nimessä* selvästi keksittyjä ovat esimerkiksi Kvothen saamat lisänimet *Kevytsormi* ja *Kuusikieli* (TN: 62). *Kevytsormi* kuvaa Kvothea soittajana, kun taas *Kuusikieli*-nimi juontaa esitykseen, jossa Kvothe jatkoi soittamista yhden kielen katkettua. Kvothen eri nimet korostuvat myös kirjan kehyskertomuksessa, jossa Kvothe esiintyy *Kote-*

nimellä. Kehyskertomuksessa Kvothe ei tuo itseään esille luutunsoittajana, eikä missään ole nähtävillä luuttua. Kehyskertomuksessa korostetaan hiljaisuutta (ks. TN: esi-näytös ja jälkinäytös) ja musiikin puuttumista. Schmitz (2019: 439) onkin tuonut esille, että ilman musiikkia Kvotheasta tulee Kote.

Luutunsoittajista etenkin Kvothea ja Josnia kuvataan kertomalla luutunsoittoon ja luutun kanssa esiintymiseen liittyvistä ominaisuuksista, kuten esimerkiksi äänestä ja käsistä. *Tuulen nimessä* laulaminen on osa esiintymistä, mutta Kvothelle tärkeintä ja ominta on kuitenkin luutun soittaminen. Luuttu onkin *Tuulen nimessä* korostetussa asemassa, eikä Kvothe kutsu itseään koskaan laulajaksi, vaan aina luutunsoittajaksi tai muusikoksi. *Laulaja*-appellatiivi mainitaan vain kerran kohtauksessa, jossa puhutaan sivuhenkilö Josnista (ks. TN: 218). Kvothen ominaisuuksien kuvaaminen on myös tapa tuoda esille Kvothen taianomaisuutta. Hänen sormiaan kuvataan esimerkiksi *taikurinsormiksi* (TN: 93). *Taikurinsormet* (TN: 93) on myös hyvä esimerkki kehon meronymiasta eli osa-kokonaisuussuhteesta.

Luutunsoittajia kuvataan myös kansanryhmän kautta, sillä Illien, Kvothe ja Kvothen isä ovat Edema Ruheja. Edema Ruhit pitävät itseään tavallista parempina ja kunniaakkaimpina esiintyjinä, mutta yleisten käsitysten kautta heihin liitetään myös negatiivisia yleisnimiä, kuten esimerkiksi *muukalainen* ja *varas* (TN: 67). Kvothe korostaa kuitenkin sitä, että nämä käsitykset eivät ole oikeita. Edema Ruhien saamat negatiiviset yleisnimet ovat kuitenkin hyvä vastapaino Kvothen Edema Ruheja ylistävään mielipiteeseen. Luutunsoittajista rakentuviin representaatioihin vaikuttaa myös kirjassa oleva mesenaatti-systeemi, sillä luutunsoittaja, jolla on mesenaatti, saa rahallista tukea ja suojaa sekä vaatteet, jotka on tehty mesenaattia edustavista väreistä.

Luutunsoittajia kuvataan myös yleisimmillä nimityksillä, joista esimerkiksi muusikko ja musikanntti voidaan nähdä hyperonyymeinä eli yläkäsitteinä luutunsoittajalle. Yleisnimiin liitetään erilaisia adjektiiveja, ja Kvothea kuvataan luutunsoittajana esimerkiksi *ylpeäksi kaveriksi* (TN: 355) ja *rohkeaksi pojaksi* (TN: 369). Luutunsoittajista tuodaankin esille sukupuolen lisäksi myös ikä: *poika* (TN: 369.) vrt. *vanhus* (TN: 384). Kvothe tuo myös esille taiteiden välistä arvojärjestystä, jossa muusikot ovat parhaimmista ja runoilijat kaikista alhaisimpia. Luutunsoittajat tuodaan esille myös esiintyjinä, jotka esiintyvät niin yksinään kuin ryhmässäkin. Luutunsoittajia kuvaa-vista tuloksista jäi kuitenkin puuttumaan luutunsoittajat säveltäjinä, vaikka *Tuulen nimessä* kuvataan paljon säveltämistä. *Säveltäjä*-appellatiivia ei kuitenkaan käytetty, vaan tämä näkökulma välittyi vain sävellettyjen kappaleiden nimistä sekä soittamisen kuvaamisesta.

Luutuista puolestaan mainitaan hoviluuttu, Illienin kahdeksankielinen luuttu sekä nykyinen seitsenkielinen luuttu. Hoviluuttu ja Illienin luuttu eivät saa kirjassa paljon huomiota, vaan suurin osa kirjan kuvauksista liittyy Kvothen omistamiin luuttuihin. Luuttuja kuvataan genetiivin avulla, ja Kvothelle tärkeä on etenkin *isän luuttu* (esim. TN: 129). Luuttuja kuvataan myös yleisesti luutunsoittajan kautta, kuten

esimerkiksi *matkamiehen luuttu* (TN: 95) ja *esiintyjän luuttu* (TN: 216). Luuttuja nimeään positiivisesti (esim. *se neitosi* (TN: 394)), mutta myös negatiivisesti (esim. *kapistus* (TN: 140; 327; 383)), minkä lisäksi luuttujen kuvaamisessa käytetään erilaisia suhteellisia ja absoluuttisia adjektiiveja.

Luutun eri osia kuvataan monipuolisesti pitkin kirjaa, minkä takia *Tuulen nimessä* korostuu luutun meronymia. Esille tulevat etenkin luutun kielet ja niiden määrä, mutta luutun osista mainitaan myös esimerkiksi kaula, viritystapit, otenauhat, kaikkokoppa ja pohja. Luutun kieliä kuvatessa käytetään erityisesti numeraaleja, mutta yleisesti luutun osien kuvaus on monipuolista. Esimerkiksi yhdyssanoissa *metallikielet* (3) ja *suonikielet* (4) yhdyssanan määriteosa kertoo kielten materiaalista. Luuttu välittyy kirjan kuvauksesta hyvin lukijalle, eikä lukija kaipaa sen tarkempaa kuvausta fantasiaakirjalta. Luuttu on myös hyvin vanha ja useimmille lukijoille tuntematon soitin.

Luuttukotelosta puhutaan myös kirjassa paljon, koska luuttua säilytetään ja kuljetetaan kotelossaan. Luuttukotelon osista mainitaan esimerkiksi soljet, hihna, kädensija ja kansi. Kotelo suojaa helposti särkyvää luuttua, ja tätä näkemystä tukee se, että kaksi Kvothen luutuista särkyi. Luuttukotelo myös representoi luuttua, joka on piilossa kotelon sisällä kuljetuksen aikana. Luuttu on siis helposti särkyvä ja suojeltava asia, joka tarvitsee *suojan* (ks. esimerkki 46). Kaiken kaikkiaan luuttu on konkreettinen soitin, johon, toisin kuin Kvotheen luutunsoittajana, ei sisällytetä taianomaisia ominaisuuksia.

Kvothelle luuttu on merkityksellinen, minkä takia luuttu representoi *Tuulen nimessä* perhettä, ystävyyttä, rakkautta ja toivoa. Kvothe kuvaa esimerkiksi kuulemansa luuttumusiikin olevan ”kuin muisto perheestä, ystävydestä ja lämpimästä yhteenkuuluvuuden tunteesta” (TN: 155). Luuttua verrataan myös esimerkiksi ystävänsä, rakastajaansa tai lapseen. Luutun kuvauksessa käytetäänkin paljon perhe-elämään liittyvää sanastoa. Musiikin ja kodin välinen yhteys on tullut esille myös Schmitzin (2019: 443) artikkelissa, jossa verrataan Tolkienin ja Rothfussin teosten musiikin funktioita. *Toivo* on puolestaan tulkinnallisempi päätelmä. Luutun rikkoutuessa Kvothe kuvaa *kuolevaa unelmaa* (TN: 139) sekä tuntee perheen menettämistä (ks. TN: 326). Näin ollen ajattelen, että ehjä luuttu representoi Kvothelle toivoa ja rikkoinen toivon menettämistä. Luuttu on osa Kvothea, ja Kvothe rakastaa luuttua ”kuin hengittämistä, kuin omaa oikeaa kättäni” (TN: 328). Luutun voidaan siis sanoa representoivan myös Kvothea itseään. Edellä mainittujen asioiden lisäksi luuttu representoi *Tuulen nimessä* myös musiikkia ja viihdettä.

Yksinkertaiset hypoteesini luutusta ja luutunsoittajista osoittautuivat oikeiksi. Luuttutyyppejä oli useita, luuttua kuvailtiin ihailevaan sävyyn ja Kvothe oli luonnollisesti kirjan merkittävin luutunsoittaja. Hypoteesini olivat kuitenkin varovaisia ja kirjan tuottamat representaatiot paljon monipuolisempia. Sekä nimeäminen että kuvaaminen osoittautuivat laajemmiksi tutkimusaiheiksi, mitä olin ajatellut. Appellatiiveja ja propreja oli paljon, ja *Tuulen nimessä* oli erityisen paljon kielikuvia. Tutkimusaiheen

takia tutkimuksen kohteena oli erityisesti musiikkisanasto, mutta aineistosta nousi esille myös perhesanasto.

Tutkimuksessa haastavinta oli aineiston koko. Halusin kuitenkin pitää aineistona koko teoksen, jotta voisin kuvata kokonaisvaltaisemmin luutusta ja luutunsoittajista rakentuvia representaatioita. Representaatiot rakentuvat kuitenkin koko teoksen pohjalta. Toisaalta myös valitsemani analyysimenetelmä ja aiheajaus vaikuttivat tutkimuksen tuloksiin. En tutkinut esimerkiksi ollenkaan luutun soittamista tai verbejä, ja nämä olisivat tuoneet lisää luutun ja luutunsoittajien representaatioihin. Luutun ja luutunsoittajien representaatioiden tutkiminen valitsemallani rajauksella osoittautui kuitenkin tuloksekkaaksi näkökulmaksi (ks. liitteet). Tutkimuksen tekeminen oli palkitsevaa etenkin siksi, että luutun ja luutunsoittajien representaatiot rakentuivat fantastisessa kirjassa, jossa oli oma musiikillinen kulttuurinsa ja yhteiskuntansa.

Tutkimukseni on suomen kielen tutkimus, minkä takia siinä on keskitytty kielen tarkasteluun. Kielentutkimuksen näkökulmasta tästä tutkimuksesta nähdäänkin, miten luutuja ja luutunsoittajia nimetään ja kuvataan. Tutkimus on myös hyödynnettävissä kirjallisuudentutkimuksessa ja nimistöntutkimuksessa, joissa ollaan kiinnostuneita eri kirjailijoiden nimimaisemista. Kirjallisuudentutkimuksessa ollaan myös kiinnostuneita naisten roolista fantasiakirjallisuudesta, johon tämäkin työ ottaa lyhyesti kantaa. Tutkimukseni tuloksia voitaisiin hyödyntää myös yleisesti musiikin ja fantasiakirjojen välisen roolin tutkimisessa. Mielenkiintoista olisi myös sellainen intermediaalisuuden tutkimus, jossa tutkittaisiin laajemmin musiikin esiintymistä *Tuulen nimessä*. Tällöin tutkimuksen kohteena voisivat kenties olla Scherin (1982: 191–192) mainitsevat musikaaliset rakenteet ja esimerkiksi verbaali musiikki. Musiikintutkimuksessa puolestaan olisi mahdollista tutkia, miten realistisesti *Tuulen nimessä* on kuvattu luutun osia. *Tuulen nimeä* tutkiessa esille tuli myös suomen ja englannin kielen ero sukupuolen ilmaisemisessa persoonapronominien kautta, minkä takia ajattelen, että *Tuulen nimeä* voitaisiin tutkia myös käännöskielen kannalta.

LÄHTEET

- Ainiala, Terhi, Saarelma, Minna & Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet (Tietolipas 221)*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Anttila, Jaakko 2020: *Kerronnan mahdottomat ja antimimeettiset piirteet osana immersiiivistä fantasiaa. Tuulen nimi ja epäluonnollinen kerrontatilanne*. Kandidaatintutkielma. Tampereen yliopiston historian, filosofian ja kirjallisuustieteen laitos. - <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202005075045> 30.11.2021.
- Auri 2018: *Auri*. Donzdorf: Nuclear Blast.
- 2021: *Those we don't speak of*. Donzdorf: Nuclear Blast.
- Cambridge Dictionary 2022: *ideation*. - <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ideation> 20.3.2022.
- Eilmann, Julian 2016: *J.R.R. Tolkien – Romantiker und Lyriker*. Essen: Oldib-Verlag.
- Extreme Action 2019: *Image to text –sovellus*. - Google Play, <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ea.image.text&hl=fi&gl=US> 14.4.2022.
- Funkiller Productions 2021: *Funkiller Chronicle*. - <https://open.spotify.com/show/1mWgyJlQkkCH2ABOSNo2Oa?si=0d133ac3c40b4383> 13.4.2022.
- Firth, John Rubert 1957 [1950]: *Papers in linguistics 1934-1951*. Oxford: Oxford UP.
- 1964 [1930/1937]: *The tongues of men and speech*. Oxford: Oxford UP.
- 1968: *Selected papers of J. R. Firth 1952-59*. F. R. Palmer (toim.). London : Longman cop.
- Gier, Albert 1995: "Musik in der Literatur: Einflüsse und Analogien." - Peter V. Zima (toim.), *Literatur intermedial: Musik – Malerei – Photographie – Film* s. 61–92. Darmstadt: WBG.
- González Bernárdez, Sara 2017-2018: *The fantasy of the female: gender construction in the fantasy genre*. Inter-university Master in Advanced English Studies and its Applications (iMAES). University of Santiago de Compostela. - <https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/18252> 13.4.2022.
- Goodreads 2022: *Patrick Rothfuss: Quotes: Quotable Quote*. - <https://www.goodreads.com/quotes/156646-practice-makes-the-master> 23.4.2022.
- Hall, Stuart (toim.) 1997: *Representation. Cultural representations and signifying practices*. London: SAGE Publications.
- Halliday, M. A. K. 1973: *Explorations in the functions of language*. London: Edward Arnold.
- 1978: *Language as a social semiotic*. London: Edward Arnold.
- 1985: *Systemic background*. - James Benson & William Greaves (toim.), *Systemic perspectives on discourse, volume 1. Selected theoretical papers from the 9th International Systemic Workshop* s. 1–15. Norwood: Ablex.
- Halliday, M.A.K & Matthiessen, Christian 2004: *An introduction to functional grammar*. Kolmas painos. London: Hodder education.
- 2014: *An introduction to functional grammar*. Neljäs painos. London: Routledge.
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 2016: *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.
- Jones, Diana Wynne 1998: *The tough guide to fantasyland*. New York: DAW Books.
- Kingkiller Wiki 2022: *The doors of stone*. - https://kingkiller.fandom.com/wiki/The_Doors_of_Stone 14.4.2022.
- *The Name of the Wind*. - https://kingkiller.fandom.com/wiki/The_Name_of_the_Wind 13.4.2022.
- Kinnunen, Tuija 2012: *Käännöstiede*. - Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi: tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 581–586. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.
- Knuutila, Tarja & Lehtinen, Aki Petteri (toim.) 2010: *Representaatio : tiedon kiviäjalasta tieteiden työkaluksi*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- KS = Kielitoimiston sanakirja. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 166. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone 2012. - <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/> 21.4.2022.
- Luukka, Minna-Riitta 2002: *M.A.K. Halliday ja systeemis-funktionaalinen kieliteoria*. - Hannele Dufva ja Mika Lähteenmäki (toim.), *Kielitutkimuksen klassikoita* s. 89–123. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielitutkimuksen keskus. - <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5993-7> 20.3.2022.
- Martin, James Robert & Rose David 2007: *Working with discourse. Meaning beyond the clause*. New York: Continuum.

- Mauranen, Anna 2006: Genre, käänös ja korpus. Elämäntaito-oppaat tarkastelussa. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 214-239. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Mendlesohn, Farah 2008: *Rhetorics of Fantasy*. Middletown: Wesleyan University Press. - ProQuest Ebook Central, <http://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=1110030> 13.4.2022.
- Mersenne, Marin 1636: *Harmonie universelle*. Pariisi.
- Murtomäki, Veijo 2019: *Luuttu ja kitaramusiikki*. – Muhi: Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Sävellyksen ja musiikinteorian aineryhmän tuottama musiikin historian verkkosivusto. – <https://muhi.uniarts.fi/luuttu-ja-kitaramusiikki/> 14.3.2022.
- Neubert, Albrecht 1985: *Text and translation*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.
- Nightwish 2021: *Edema Ruh*. - <https://www.nightwish.com/songs/edema-ruh> 13.4.2022.
- Paloposki, Outi 2005: Käännösuomen synty. – Anna Mauranen & Jarmo Jantunen (toim.), *Käännösuomeksi: tutkimuksia suomennosten kielestä* s. 15-31. Tampere: Tampere University Press.
- Pietarinen, Ahti-Veikko 2010: Ajatusten liikkuvat kuvat: Representaatio logiikassa. – Tarja Knuutila & Aki Petteri Lehtinen (toim.), *Representaatio. Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi* s. 94-108. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Pietikäinen, Sari ja Mäntynen, Anne 2009: *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- 2019: *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- Puurtinen, Tiina 2005: Käännösuomen piirteitä lastenkirjallisuudessa. – Anna Mauranen & Jarmo Jantunen (toim.), *Käännösuomeksi* s. 211-223. Tampere: Tampere University Press.
- Quranicnames 2022: *Illien*. – <https://quranicnames.com/illien/> 24.4.2022.
- Reddit 2015: *Temerant currency converted to USD*. - https://www.reddit.com/r/KingkillerChronicle/comments/3fflvu/temerant_currency_converted_to_usd/ 17.4.2022.
- Rothfuss, Patrick 2007: *The name of the wind. The kingkiller chronicle*. New York: Daw Books.
- 2008: *Der Name des Windes. Erster Tag: Die Königsmörder-Chronik*. Stuttgart: Klett-Cotta Verlag.
- Patrick Rothfuss 2009: “And beside her came Andan...” – <https://blog.patrickrothfuss.com/2009/11/and-beside-her-came-andan/> 24.4.2022
- 2011: *The wise man's fear. The kingkiller chronicle*. New York: Daw Books.
- 2015: *Viisaan miehen pelko. Kuninkaansurmaajan kronikka*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Kirjava.
- *The doors of stone* (tulossa).
- Scher, Steven Paul 1968: *Verbal Music in German Literature*. New Haven: Yale University Press.
- 1970: “Notes Toward a Theory of Verbal Music.” - *Comparative Literature* 22 s. 147-156. Durham: Duke University Press.
- 1982: *Literature and Music*. – Walter Bernhart & Werner Wolf (toim.), *Essays on Literature and Music (1967-2004) by Steven Paul Scher* s. 173-201. Word and Music Studies. Amsterdam: Brill.
- 1984: “Einleitung: Literatur und Musik – Entwicklung und Stand der Forschung.” – Steven Paul Scher (toim.), *Literatur und Musik: Ein Handbuch zur Theorie und Praxis eines komparatistischen Grenzgebietes* s. 9-25. Berlin: Erich Schmidt.
- Schmitz, Patrick 2019: “True music in the words”: a comparative analysis of the function of music in Tolkien’s *The lord of the rings* and Rothfuss’ *Kingkiller chronicles*. Julian Eilmann & Friedhelm Schneidewind (toim.), *Music in Tolkien's work and beyond*. Cormarë series No. 39 s. 435-445. Zurich, Switzerland: Walking Tree.
- Schäffner, Christina 2000: The role of genre for translation. – Anna Trosborg (toim.) *Analysing professional genres* s. 209-224. Benjamins.
- Shore, Susanna 2012a: Kieli, kielenkäyttö ja kielenkäytön lajit systeemis-funktionaalisessa teoriassa. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi. Tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 131-157. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.
- 2012b: Systeemis-funktionaalinen teoria tekstien tutkimisessa. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi. Tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 158-185. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.
- Swanwick, Michael 1993: *The Iron Dragon’s Daughter*. New York: Avon Books.

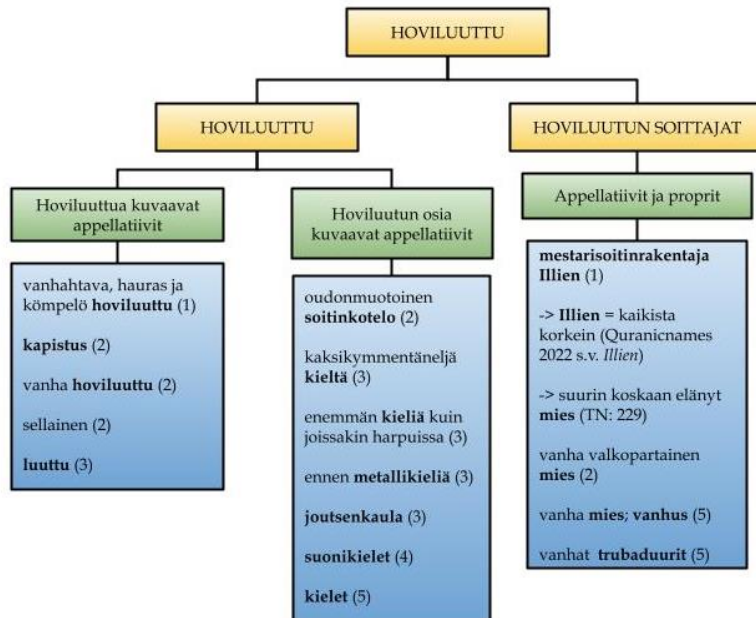
- Tarasti, Eero 2012: Musiikintutkimus. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi. Tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 604-611. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Helsinki: Gaudeamus.
- Tommola, Hannu 2005: Empiirisiä havaintoja ja kriittisiä huomioita käännoösuomesta. – Anna Mauranen & Jarmo Jantunen (toim.), *Käännoösuomeksi: tutkimuksia suomennosten kielestä* s. 103-119. Tampere: Tampere University Press.
- Tieteen termipankki 2022a: *Kielitiede: antonymia*. – <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:antonymia> 23.3.2022.
- 2022b: *Kielitiede: hyponymia*. – <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:hyponymia> 23.3.2022.
- 2022c: *Kielitiede: meronymia*. – <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:meronymia> 21.3.2022.
- 2022d: *Kielitiede: sisältösana*. – <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:sisältösana> 23.3.2022.
- Tieteen termipankki 2022e: *Kielitiede: synonymia*. – <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:synonymia>. 21.4.2022.
- 2022f: *Kirjallisuudentutkimus: intermediaalisuus*. – <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:intermediaalisuus> 21.3.2022.
- Tiittula, Liisa 2010: Käännökset suomenkielisten tekstien maailmassa. – Hanna Lappalainen, Marja-Leena Sorjonen & Maria Vilkuna (toim.), *Kielellä on merkitystä. Näkökulmia kielipolitiikkaan* s. 253-276. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1262. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 160. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Tikkanen, Tapio 2018: *Hero, Shadow and Trickster; Three Archetypes in The Kingkiller Chronicle*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston humanististen tieteiden laitos. – <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201811153046.pdf> 30.11.2021.
- Tirkkonen-Condit, Sonja 2005: Häviävätkö uniikkiaineokset käännoösuomesta? – Anna Mauranen & Jarmo Jantunen (toim.), *Käännoösuomeksi: tutkimuksia suomennosten kielestä* s. 123-137. Tampere: Tampere University Press.
- Veivo, Harri 2010: Representaation muodot ja mahdollisuudet kirjallisuudessa. – Tarja Knuutila & Aki Petteri Lehtinen (toim.), *Representaatio. Tiedon kiviäjalasta tieteiden työkaluksi* s. 135-157. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- VISK = Hakulinen, Auli, Vilkuna, Maria, Korhonen, Riitta, Koivisto, Vesa, Heinonen, Tarja Riitta & Alho, Irja 2004: Iso suomen kielioppi. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. – <https://kaino.kotus.fi/visk/etusivu.php> 21.4.2022.
- Vuorinen, Joonas 2015: *Pyhän presentaatiot Patrick Rothfussin teossarjassa The Kingkiller Chronicle*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopiston historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos. – <https://www.finna.fi/Record/utu.991748855405971> 30.11.2021.
- Wikipedia 2022: *Quill Award*. – https://en.wikipedia.org/wiki/Quill_Award 13.4.2022.
- Wolf, Werner 1999a: "Musicalized Fiction and Intermediality: Theoretical Aspects of Word and Music Studies." - Walter Bernhart, Steven Paul Scher, and Werner Wolf (toim.), *Word and Music Studies: Defining the Field* s. 37- 58. Amsterdam: Rodopi.
- 1999b: *The Musicalization of Fiction: A Study in the Theory and History of Intermediality*. Amsterdam: Rodopi.
- 2015: Literature and music: theory. – Gabriele Rippl (toim.), *Handbook of intermediality : literature - image - sound - music* s. 459- 474. Berlin/Boston: De Gruyter. – ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=1897866> 14.3.2022.
- Yle uutiset 2011: *Sastamalaan saapuu maailman taitavin luutunsoittaja*. – <https://yle.fi/uutiset/3-5395207> 14.3.2022.
- 2006: *Sting levyttää luuttumusiikkia*. – <https://yle.fi/uutiset/3-5749236> 14.3.2022.

AINEISTOLÄHDE

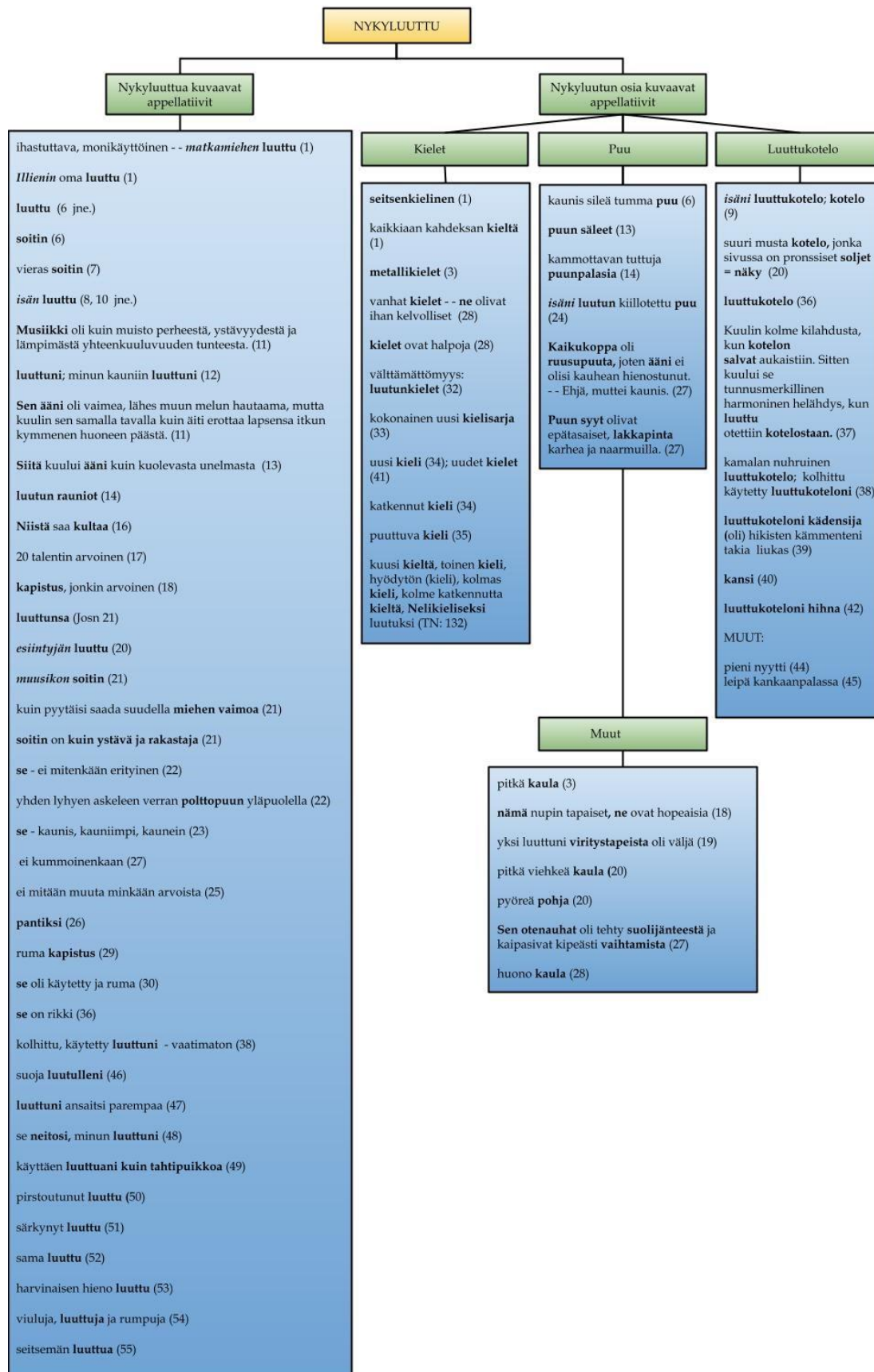
- Rothfuss, Patrick 2017: *Tuulen nimi*. Kuninkaansurmaajan kronikka. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Kirjava. Suomentanut Satu Hlinovsky.

LIITTEET

LIITE 1 Hoviluuttu ja hoviluutun soittajat

LIITE 2 Nykyluuttu

LIITE 3 Nykyluutun soittajat

NYKYLUUTUN SOITTAJAT appellatiivit ja propriit

YLEISET

matkamies (1)

esiintyjä (20, 64)

muusikko (21)

Ei maanviljelijä (56)

lahjakas **muusikkokolmikko:**
luutunsoittaja (57)

yksi yleisön lahjakkaista **muusikoista**; kuin kuka tahansa **Edema Ruh** (58)

menestyksekkäitä **muusikoita** (28)

EDEMA RUH

-**muukalaisia, kulkureita, kerjäläisiä, varkaita,**

harhaoppisia tai huoria (TN: 67)

-kierteleviä **esiintyjä** (64)

-**hoviesiintyjä**, Lordi Harmannon miehiä;

musikantteja (64)

jokainen (59)

hyvin pukeutuneet **ihmiset** (60)

muusikko vrt. runous (61)

epämääräisen halveksiva asenne **Imren väestöä** kohtaan, he pitivät **näitä** nautinnonhaluisina ja turmeltuneina (62)

pinnalliset **muusikot** (62)

musikantti (64)

jonkinlainen **muusikko** vrt. kaupungin parhaat **muusikot** (TN: 345)

vakavasti otettava **muusikko** (TN: 345)

MUUT HUOMIOT

Luutunsoittajalla voi olla **mesenaatti** (ks. 61)

Luutunsoittaja pukeutuu mesenaattinsa väreihin
-> Harmannon soittajilla vihreää ja harmaata (ks. 61)

ILLIEN

mestarisoinrakentaja **Illien** (1)

-> suurin koskaan elänyt **mies** (TN: 229)

kiertävien näyttelijöiden **sankari**;
ainoa todella kuuluisa **Edema Ruh** (65)

KVOTHEIN ISÄ ARLIDEN

parempi näyttelijä ja **muusikko** kuin kukaan (63)

kaunis, tummatukkainen, herkkä nauramaan (63)

Ruh luita ja ytimiä myöten (63)

ainoa riittävän taitava; taitava **luutunsoittaja**; vain harva **muusikko** (66)

JOSN

esiintyjä (20)

huolettoman oloinen; vilpitön **mies**; rehellinen **hymy**; kaunis **tenoriääni**; kohtuullisen näppärät **sormet** (70)

kiertelevän **muusikon** ystävällinen **olemus** (71)

laulaja (72)

Hänen **kasvonsa** olivat lamaanuneet ja verettömät kuin häntä olisi isketty puukolla. (73)

KVOTHE

Kvotthe = 'tietää' (TN: 62)

yksi **Edema Ruheista** (6)

mainittu **henkilö** (42)

seuraava **Illien** (65)

ylpeä **kaveri** (67)

taikurinsormet (TN: 93)

oppi soittamaan kahdeksanvuotiaana (ks. TN: 93)

lahjakas **muusikko** (TN: 410)

harjoitus tekee **mestarin** (TN: 347)

reunoiltaan vähän haltiomainen (TN: 353)

lyhyt, kuriton ja leiskuvan punainen **tukka** sekä voimakas **baritoniääni** (ks. TN: 62)

lainaus: "Hänen **äänensä** on kuin ukkosmyrsky ja hänen **kätensä** tuntevat kaikki maan tumman, viileän kuoren alle kätkeytyt salaisuudet." (TN: 459)

Kevytsormi ja **Kuusikieli** (68)

rohkea **poika**. Liian rohkea. (TN: 369)

trubaduuriksi? (74)

ankara **yleisö** (75)